

1

EL PANORAMA ECONÒMIC DE LES ILLES BALEARS

RESUM

El 2019 el creixement regional real de l'economia balear és del 2 %, que és la taxa més petita des de l'any 2014 i que se situa 1,1 punts per sota de la taxa de creixement anual acumulativa del període 2014-2019 (3,1 % a.a.). Aquesta dinàmica de creixement s'ajusta perfectament al patró de creixement del sector de serveis, el qual presenta una taxa de creixement del 3,2 % (a.a.); mentre que l'agricultura, amb un 0,9 % (a.a.), i energia i indústria, amb un 1,7 % (a.a.), ho fan per sota, i només la construcció, amb un 3,3 % (a.a.), ho fa per sobre.

Quant al valor absolut en euros constants, Mallorca arriba a un VAB de 22.342,5 milions d'euros, mentre que a les Pitiüses i a Menorca ha estat de 3.777,1 i de 2.258,9 milions d'euros respectivament.

En euros corrents, i per aquest ordre, els valors són: 24.100,9, 4.074,4 i 2.436,7 milions d'euros.

Al llarg del període 2014-2019 només les Pitiüses creixen per sobre de la mitjana regional, amb un 3,5 % (a.a.) i 0,4 punts per sobre de la mitjana regional; mentre que Menorca ho fa a ritmes inferiors, 2,6 % (a.a.) i 0,5 punts per sota. Mallorca creix al mateix ritme que la mitjana regional.

Les dades de FUNCAS permeten estimar que l'impacte de la COVID-19 ha afectat especialment les dues comunitats autònomes amb més especialització turística, cas de les illes Balears i Canàries, amb una caiguda estimada del PIB per al conjunt de l'any 2020 del -11,3 %, que són, justament, les que presenten també una major caiguda de l'ocupació fins al mes de maig de 2020, amb un -44,3 % per a les Illes Balears i un -33,8 % per a les Canàries.

A partir de les dades del DIRCE de l'INE es comprova que l'any 2019 el nombre d'empreses a les Illes Balears ha augmentat en 2.074 (2,1 %), amb un total de 98.712 empreses, 5.377 empreses més que les que hi havia l'any 2008, amb un increment del 5,8 %.

Les dades del Registre d'inversions exteriors del ministeri d'indústria, comerç i turisme permeten afirmar que la inversió bruta estrangera sense entitats de tinença de valors estrangers (ETVE) per comunitat autònoma ha estat a les Illes Balears de 271,6 milions d'euros, amb un increment del 99,5 %.

L'any 2019 la inflació interanual ha estat d'un 0,5 % a les Balears, -0,2 punts per sota de l'espanyola. Per comunitats autònomes, les Balears són en la catorzena posició, per sota només hi ha Astúries, Múrcia i les Canàries, amb unes inflacions del 0,49 %, 0,42 % i del 0,34 % respectivament.

Segons la RE-2019, la renda per capita l'any 2018 de les Illes Balears s'ha situat en els 27.682 euros, la qual cosa representa una millora respecte a l'estimació anterior de l'any 2018 (base 2010) d'un 3,4 %, mentre que la nova estimació de la renda per capita de l'Estat se situa en 25.727 euros per capita i empitjora la seva estimació anterior en un -0,5 %. Les Balears són la comunitat autònoma que millora més la seva estimació i això li permet passar de la setena a la sisena posició en el rànquing per comunitat autònoma.

A partir de les darreres dades de la comptabilitat regional de l'INE en el període 2008-2018, a les Balears la remuneració dels salaris va representar un 47 % de la renda regional el 2008, i el 2018 ha estat d'un 42 %, amb una pèrdua de 5 punts en la representació a la renda regional, i, en contrapartida, els excedents bruts d'explotació han passat de representar un 53 % el 2008 al 58 % el 2018. Per al conjunt de l'Estat la participació dels salaris en la renda nacional es van situar en el 49 % el 2008, i en el 45,3 % el 2018, amb una pèrdua de 3,7 punts.

Aquest fenomen de pèrdua de participació dels salaris en la renda regional és comú a totes les comunitats autònomes al llarg del període analitzat, en què les Illes Balears experimenten una pèrdua superior a la mitjana regional, i en el conjunt de comunitats autònomes ocupen la quinzena posició per pèrdua relativa dels salaris en la renda regional, només superada per Extremadura i Castella-la Manxa.

Aquestes variacions de la participació dels salaris en la renda regional al llarg d'aquests anys es poden explicar per les diferències de creixement en les variables que determinen els costos laborals unitaris (CLU), és a dir, entre el valor dels salaris horaris i la productivitat horària. Aquesta diferència en termes dels factors de creixement per aquestes variables situen les Balears en un valor de -0,13, mentre que el conjunt de comunitats autònomes estan en un valor de -0,09 punts. Val a dir que tant pel creixement de la productivitat horària com pel creixement del salari per hora treballada, en el període 2008-2018 les Illes Balears ocupen la primera posició en el rànquing de les 17 comunitats autònomes, amb uns creixements dels 25,8 % i 12,9 % respectivament; mentre que per al conjunt de l'Estat aquests creixements només van ser del 16,9 % i del 8 %.

1.1.

INTRODUCCIÓ

A diferència d'anys anteriors, l'anàlisi de l'oferta productiva de les Balears per sectors econòmics i per illes a partir de les estimacions macroeconòmiques de la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació ja no fan referència al Marc Input-Output (MIO) 2004, sinó al nou MIO 2014. (Vegeu el requadre I-1.)

Per tant, en l'edició d'enguany només es presenten les sèries per aquest nou marc que abasten el període 2014-2019. Per al període 2004-2018, es poden consultar les sèries històriques d'aquestes variables referides a l'anterior MIO (2004) a l'edició d'aquesta memòria referida a l'any 2018 (pàg. 24 i 25).

Altrament, no ha estat possible consultar les dades de FUNCAS referides a l'anàlisi de l'oferta productiva per comunitats autònomes, ja que, en lloc d'aquestes dades, FUNCAS només ha publicat les dades referides a l'impacte de la COVID-19 per comunitats autònomes, dades que comentam a l'apartat 1.2.3. L'INE tampoc ha publicat les dades per a l'any 2019 referides a l'oferta productiva regional al tancament d'aquest apartat. Per a l'anàlisi de l'oferta productiva per comunitat autònoma ens remetem a les dades publicades per l'INE en la seva nota de premsa del 20 de desembre de 2019 sobre la *Revisión estadística 2019. Producto interior bruto regional. Serie 2016-2018*. La resta d'apartats, referits a l'anàlisi econòmica regional de les Illes Balears, segueixen les mateixes pautes metodològiques de les memòries anteriors pel que fa a l'anàlisi de

l'oferta productiva, l'anàlisi de la demanda regional, la inversió estrangera, els preus, l'evolució de la renda real *per capita* i, finalment, la distribució funcional de la renda.

1.2.

ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA DE LES ILLES BALEARS

En aquest apartat, primer s'analiza l'estructura productiva de l'oferta de les Balears per sectors econòmics i per illes a partir de les estimacions macroeconòmiques que ha fet la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació per al període 2014-2019 i a partir del nou MIO (2014).

1.2.1. L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA DE LES ILLES BALEARS PER ILLES

Segons les dades de la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació, l'any 2019 el valor afegit brut a preus corrents de l'economia de les Illes Balears ha estat de 30.612 milions d'euros. La distribució del valor afegit brut per sectors econòmics mostra una estructura productiva en què un 85 % de l'activitat econòmica es concentra en el sector terciari, mentre que un 7,4 % es genera en la construcció, i un 7,1 %, en la indústria i l'energia; el sector primari representa un 0,6 % del PIB regional. (Vegeu el quadre I-1.1. i el gràfic I-1.1.)

El 2019 el creixement regional real de l'economia balear ha estat del 2 %, que és la taxa més petita des de l'any 2014 i que

se situa 1,1 punts per sota de la taxa de creixement anual acumulativa del període 2014-2019 (3,1 % a.a.). Aquesta dinàmica de creixement s'ajusta perfectament al patró de creixement del sector de serveis, el qual presenta una taxa de creixement anual acumulativa del 3,2 %; mentre que l'agricultura, amb un 0,9 % (a.a.), i energia i indústria, amb un 1,7 % (a.a.), ho fan per sota, i només la construcció, amb un 3,3 % (a.a.), ho fa per sobre. (Vegeu el quadre I-1.2. i el gràfic I-1.2.)

Si s'analitza el creixement econòmic de les Balears al llarg del darrer sexenni (2014-2019) i es compara amb Espanya i la zona euro, resulta que les dades per a les Balears són millors que a la zona euro en tots els sis anys analitzats, i en relació amb Espanya només són millors per al trienni 2016-2018¹. (Vegeu el quadre I-1.3. i el gràfic I-1.3.)

Pel que fa al valor afegit brut per illes, es pot comprovar que en valors corrents l'any 2019 Mallorca assoleix un valor afegit brut (VAB) de 24.100,9 milions d'euros. A les Pitiüses i a Menorca ha estat de 4.074,4 i de 2.436,7 milions d'euros respectivament. (Vegeu el quadre I-1.4. i el gràfic I-1.4.)

Quant al valor absolut en euros constants, Mallorca arriba a un VAB de 22.342,5 milions d'euros, mentre que a les Pitiüses i a Menorca ha estat de 3.777,1 i de 2.258,9 milions d'euros respectivament. (Vegeu el quadre I-1.5. i el gràfic I-1.5.)

1. Les fonts estadístiques usades per la Direcció General d'Economia i l'INE difereixen a l'hora de fer les estimacions sobre el creixement del PIB. Per tant, aquesta afirmació només es pot mantenir a partir de la informació de la Direcció General d'Economia.

L'estructura econòmica per illes identifica el pes preponderant de Mallorca entorn d'un 78,7 %, mentre que les Pitiüses i Menorca es distribueixen el 21,3 % restant (un 13,3 % les Pitiüses i un 8,0 % Menorca), de tal manera que el comportament del PIB de Mallorca acaba determinant el comportament de l'economia regional.

Al llarg del període 2014-2019 només les Pitiüses creixen per sobre de la mitjana regional, amb un 3,5 % (a.a.) i 0,4 punts per sobre; mentre que Menorca ho fa a ritmes inferiors, 2,6 % (a.a.) i 0,5 punts per sota. Mallorca creix al mateix ritme que la mitjana regional.

1.2.2. L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA PER COMUNITAT AUTÒNOMA

Els quadres I-1.6. i I-1.7. permeten veure els canvis produïts per les estimacions de l'INE sobre l'oferta productiva per comunitat autònoma si es comparen les dades de l'actual revisió estadística 2019 (RE-2019) en relació amb l'anterior base 2010. Així, es pot observar que per a l'any 2018 la nova estimació del PIB a preus corrents per a les Balears és de 32.542,1 milions d'euros, la qual cosa suposa —respecte a l'anterior estimació base 2010— un increment del 3,3 %. Les Balears, després de Navarra, són la comunitat que lidera aquests increments al llarg del trienni 2016-2018, ja que el 2016 la seva estimació va millorar un 2,4 % i el 2017 ho va fer en un 3,2 %, i l'increment pel conjunt del trienni se situa en el 9,1 % (0,7 punts per sota de Navarra). (Vegeu el gràfic I-1.6.)

QUADRE I-1.1. EVOLUCIÓ DEL VAB A PREUS CORRENTS EN MILERS D'EUROS A LES ILLES BALEARS PER SECTORS ECONÒMICS (2014-2019) (BASE 2014)

	Agricultura			Energia i indústria			Construcció			Serveis			Total		
	Total	% VAB	% Variació	Total	% VAB	% Variació	Total	% VAB	% Variació	Total	% VAB	% Variació	Total	% VAB	% Variació
2014	115.562	0,5%	-	1.849.969	7,6%	-	1.695.646	7,0%	-	20.719.081	85,0%	-	24.380.259	100,0%	-
2015	129.590	0,5%	12,1	2.001.042	7,8%	8,2	1.750.278	6,9%	3,2	21.649.169	84,8%	4,5	25.530.080	100,0%	4,7
2016	172.913	0,6%	33,4	1.933.093	7,2%	-3,4	1.835.427	6,8%	4,9	22.936.713	85,3%	5,9	26.878.147	100,0%	5,3
2017	176.234	0,6%	1,9	2.041.035	7,2%	5,6	1.949.101	6,8%	6,2	24.297.076	85,4%	5,9	28.463.445	100,0%	5,9
2018	168.070	0,6%	-4,6	2.107.816	7,2%	3,3	2.064.637	7,0%	5,9	25.131.836	85,3%	3,4	29.472.359	100,0%	3,5
2019	174.841	0,6%	4,0	2.173.331	7,1%	3,1	2.250.695	7,4%	9,0	26.013.170	85,0%	3,5	30.612.036	100,0%	3,9

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

QUADRE I-1.2. EVOLUCIÓ DEL VAB A PREUS CONSTANTS EN MILERS D'EUROS A LES ILLES BALEARS PER SECTORS ECONÒMICS (2014-2019) (BASE 2004)

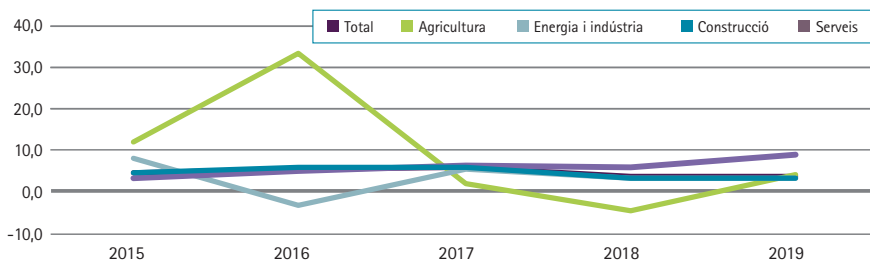
	Agricultura			Energia i indústria			Construcció			Serveis			Total		
	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació
2014	115.562	0,5%	-	1.849.969	7,6%	-	1.695.646	7,0%	-	20.719.081	85,0%	-	24.380.259	100,0%	-
2015	115.523	0,5%	0,0	1.885.766	7,5%	1,9	1.744.735	6,9%	2,9	21.359.301	85,1%	3,1	25.105.326	100,0%	3,0
2016	118.166	0,5%	2,3	1.934.319	7,4%	2,6	1.805.970	6,9%	3,5	22.269.193	85,2%	4,3	26.127.648	100,0%	4,1
2017	120.173	0,4%	1,7	1.974.272	7,3%	2,1	1.871.133	6,9%	3,6	23.142.043	85,4%	3,9	27.107.621	100,0%	3,8
2018	121.242	0,4%	0,9	2.001.234	7,2%	1,4	1.937.266	7,0%	3,5	23.771.882	85,4%	2,7	27.831.624	100,0%	2,7
2019	120.915	0,4%	-0,3	2.009.539	7,1%	0,4	1.998.330	7,0%	3,2	24.249.726	85,5%	2,0	28.378.509	100,0%	2,0

Taxes anual acumulativa (%)

2014-2019	4,6	8,6	17,9	17,0	16,4
-----------	-----	-----	------	------	------

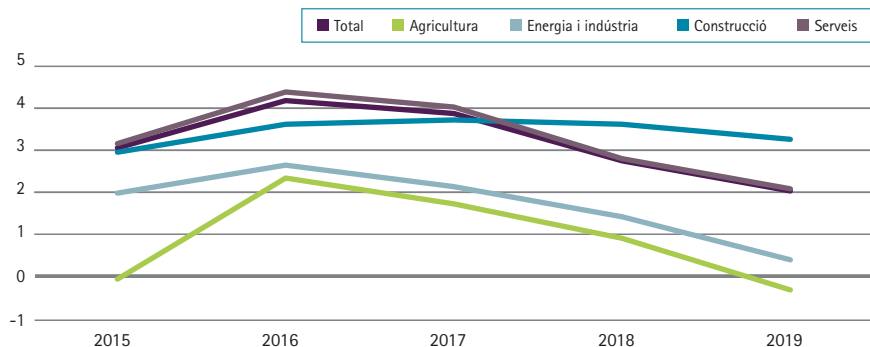
Font: elaboració pròpia a partir de dades de Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

Gràfic I-1.1.
Evolució de la variació del VAB a preus corrents en milers d'euros a les Illes Balears per sectors econòmics (2004-2018) (Base 2004)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

Gràfic I-1.2
Evolució de la variació del VAB a preus constants en milers d'euros a les Illes Balears per sectors econòmics (2014-2019) i taxa de variació acumulativa (base 2014)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

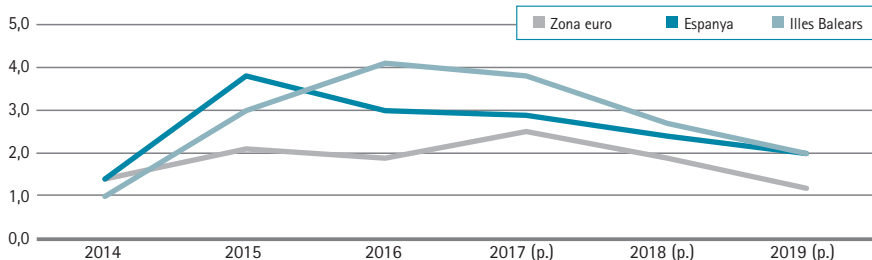
QUADRE I-1.3. EVOLUCIÓ DE LES TAXES DE VARIACIÓ DEL PIB. VOLUM ENCADENAT (2014-2019) (BASE 2010, EN %)

	2014	2015	2016	2017 (p.)	2018 (p.)	2019 (p.)
Zona euro	1,4	2,1	1,9	2,5	1,9	1,2
Espanya	1,4	3,8	3,0	2,9	2,4	2,0
Illes Balears	1,0	3,0	4,1	3,8	2,7	2,0
Mallorca	0,7	2,9	4,1	3,8	2,6	1,9
Menorca	0,8	2,9	3,7	3,0	2,0	1,5
Pitiüses	2,4	3,6	4,3	4,0	3,5	2,3

Font: Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

Gràfic I-1.3.

Evolució de les taxes de variació del PIB. Volum encadenat (2014-2018) (base 2010)

Font: Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

QUADRE I-1.4. EVOLUCIÓ DEL VAB A PREUS CORRENTS EN MILERS D'EUROS A LES ILLES BALEARS PER ILLA. ANYS 2014-2019 (BASE 2014)

	Mallorca			Menorca		
	Total	% VAB	% Variació	Total	% VAB	% Variació
2014	19.220.461	78,8%	-	1.983.743	8,1%	-
2015	20.108.127	78,8%	4,6	2.075.702	8,1%	4,6
2016	21.172.018	78,8%	5,3	2.176.815	8,1%	4,9
2017	22.429.044	78,8%	5,9	2.288.940	8,0%	5,2
2018	23.207.779	78,7%	3,5	2.355.731	8,0%	2,9
2019	24.100.951	78,7%	3,8	2.436.708	8,0%	3,4

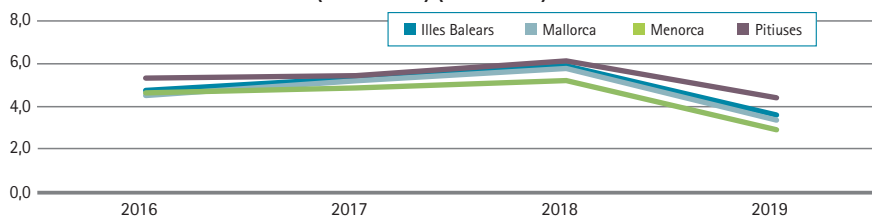

	Pitiüses			Illes Balears		
	Total	% VAB	% Variació	Total	% VAB	% Variació
2014	3.176.055	13,0%	-	24.380.259	100,0%	-
2015	3.346.251	13,1%	5,4	25.530.080	100,0%	4,7
2016	3.529.313	13,1%	5,5	26.878.147	100,0%	5,3
2017	3.745.462	13,2%	6,1	28.463.445	100,0%	5,9
2018	3.908.849	13,3%	4,4	29.472.359	100,0%	3,5
2019	4.074.377	13,3%	4,2	30.612.036	100,0%	3,9

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

Gràfic I-1.4.

Evolució de la variació del VAB a preus corrents en milers d'euros a les Illes Balears per illa (2004-2018) (Base 2004)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

QUADRE I-1.5. EVOLUCIÓ DEL VAB A PREUS CONSTANTS EN MILERS D'EUROS A LES ILLES BALEARS PER ILLA (2014-2019) (BASE 2004)

	Mallorca			Menorca		
	Total	% VAB	% de variació	Total	% VAB	% de variació
2014	19.220.461	78,8%	-	1.983.743	8,1%	-
2015	19.773.580	78,8%	2,9	2.041.168	8,1%	2,9
2016	20.580.847	78,8%	4,1	2.116.034	8,1%	3,7
2017	21.360.661	78,8%	3,8	2.179.909	8,0%	3,0
2018	21.915.795	78,7%	2,6	2.224.586	8,0%	2,0
2019	22.342.488	78,7%	1,9	2.258.920	8,0%	1,5

Taxes anual acumulativa (%)

2009-2019			16,2	2009-2019			13,9
	Pitiüses			Illes Balears			
	Total	% VAB	% de variació	Total	% VAB	% de variació	
2014	3.176.055	13,0%	-	24.380.259	100,0%	-	
2015	3.290.578	13,1%	3,6	25.105.326	100,0%	3,0	
2016	3.430.767	13,1%	4,3	26.127.648	100,0%	4,1	
2017	3.567.051	13,2%	4,0	27.107.621	100,0%	3,8	
2018	3.691.243	13,3%	3,5	27.831.624	100,0%	2,7	
2019	3.777.101	13,3%	2,3	28.378.509	100,0%	2,0	

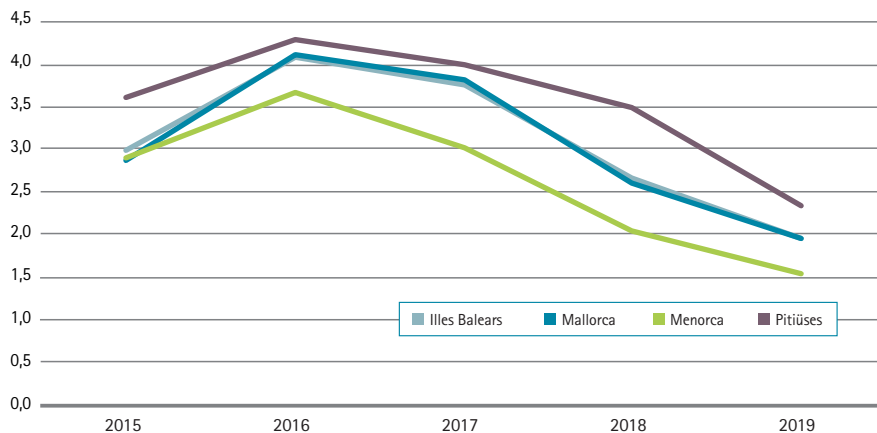
Taxes anual acumulativa (%)

2009-2019			18,9	2009-2019			16,4
-----------	--	--	------	-----------	--	--	------

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

Gràfic I-1.5.

Evolutió de la variació del VAB a preus constants en milers d'euros a les Illes Balears per illa (2014-2019) (base 2004) i taxa de variació acumulativa (base 2014)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

**QUADRE I-1.6. PRODUCTE INTERIOR BRUT REGIONAL A PREUS CORRENTS PER COMUNITATS AUTÒNOMES
(MILERS D'EUROS, REVISIÓ 2019) (2016-2018)**

	2016	2017 (P)	2018 (A)
Andalusia	148.405.362	155.462.810	160.621.816
Aragó	34.214.691	35.675.662	37.038.245
Astúries	21.694.246	22.639.845	23.340.464
Illes Balears	29.831.313	31.420.048	32.542.053
Canàries	42.013.704	44.251.021	45.719.556
Cantàbria	12.736.089	13.225.911	13.801.403
Castella i Lleó	54.767.172	56.147.080	57.925.506
Castella-la Manxa	38.315.029	39.913.990	41.345.273
Catalunya	212.703.912	221.437.086	228.682.146
Com. Valenciana	103.228.580	107.762.126	110.978.859
Extremadura	18.504.343	19.498.870	20.027.844
Galícia	58.279.948	60.585.889	62.570.300
Madrid	211.672.686	221.432.620	230.794.788
Múrcia	29.369.879	30.601.171	31.458.367
Navarra	18.474.249	19.554.577	20.282.492
País Basc	67.126.912	69.723.885	72.169.909
La Rioja	8.014.694	8.287.052	8.513.225
Ceuta	1.636.511	1.660.550	1.709.091
Melilla	1.506.101	1.520.977	1.568.464
Espanya	1.113.840.000	1.161.878.000	1.202.193.000

Font: INE

**QUADRE I-1.7. PRODUCTE INTERIOR BRUT REGIONAL A PREUS CORRENTS PER COMUNITATS AUTÒNOMES
(MILERS D'EUROS, BASE 2010) (2016-2018)**

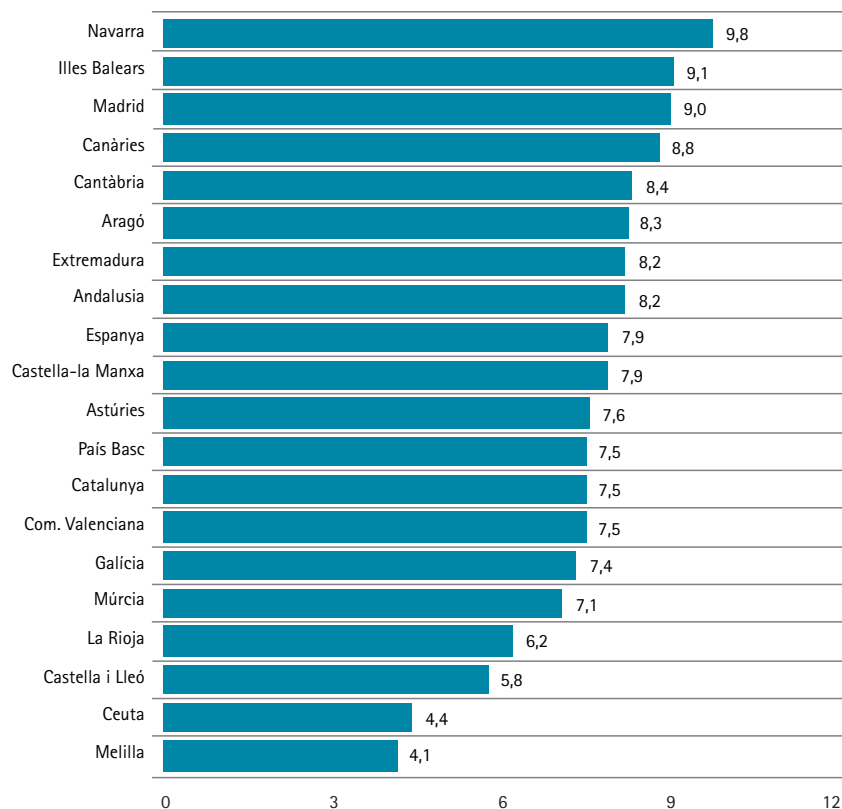
	2016	2017 (A)	2018 (1aE)
Andalusia	149.691.524	155.934.701	160.811.516
Aragó	34.698.808	36.379.698	37.691.459
Astúries	21.597.585	22.909.981	23.650.195
Illes Balears	29.134.126	30.435.900	31.490.768
Canàries	42.665.677	44.502.725	46.029.185
Cantàbria	12.571.273	13.187.159	13.837.621
Castella i Lleó	55.211.782	56.819.650	58.816.818
Castella-la Manxa	38.748.639	40.298.779	41.926.427
Catalunya	213.930.547	223.987.828	231.277.107
Com. Valenciana	104.187.830	108.632.581	112.127.515
Extremadura	18.133.996	18.838.435	19.396.733

continua

	2016	2017 (A)	2018 (1aE)
Galícia	57.958.818	60.568.060	62.878.404
Madrid	211.781.846	220.024.945	230.018.098
Múrcia	29.115.517	30.410.415	31.258.596
Navarra	19.055.932	19.776.897	20.554.871
País Basc	68.391.984	71.464.338	74.040.758
La Rioja	7.944.604	8.182.305	8.391.237
Ceuta	1.641.460	1.662.363	1.700.982
Melilla	1.501.648	1.527.165	1.564.846
Espanya	1.118.743.000	1.166.319.000	1.208.248.000

Font: INE

Gràfic I-1.6.
Percentatge de variació anual 2018-2016 del PIB a preus corrents per comunitats autònomes

Font: INE

Quant a la revisió de les taxes reals de variació interanual amb la RE-2019, les Balears passen a ser la comunitat autònoma que lidera el creixement regional l'any 2016, amb un 4,4%, i se situa en sisena posició el 2017 (3,1%) i en la setena el 2018 (2,4%). En qualsevol cas, sempre per sobre de la mitjana de l'Estat, excepte l'any 2018, en què s'igualava a la taxa de creixement real de l'Estat. (Vegeu el quadre I-1.8.)

En relació amb la distribució del valor afegit brut (VAB) de cada comunitat autònoma per grans sectors econòmics, aquesta nova RE-2019 dona l'any 2016 per a les Balears l'estructura productiva següent: el pes de l'agricultura en el VAB regional només pesa

un 0,8%. Tan sols Madrid, amb un 0,1%, i el País Basc, amb un 0,7%, presenten percentatges inferiors. La indústria pondera només un 6,2% i és la comunitat autònoma que té el percentatge més baix, seguida de les Canàries, amb un 6,5%.

En canvi, la construcció pesa un 7,5% i deixa les Balears com la comunitat autònoma que té el percentatge més alt, seguida d'Extremadura, amb un 7,2%. Els serveis ponderen el 85,5% restant i només les Canàries, amb un 86,4%, presenten un percentatge de terciarització més elevat. En tot cas, val a dir que en termes de construcció i serveis, les Balears, amb un 93%, és la comunitat que presenta el percentatge més elevat. (Vegeu el quadre I-1.9.)

QUADRE I-1.8. TAXA DE VARIACIÓ DE LES VARIACIONS DE VOLUM DEL PIB REGIONAL A PREUS CORRENTS PER COMUNITATS AUTÒNOMES (MILERS D'EUROS, REVISIÓ 2019) (2016-2018)

	2016	2017 (P)	2018 (A)
Andalusia	2,6%	2,7%	2,2%
Aragó	2,9%	2,6%	3,0%
Astúries	1,7%	2,2%	1,9%
Illes Balears	4,4%	3,1%	2,4%
Canàries	2,8%	3,6%	2,4%
Cantàbria	2,7%	2,8%	2,8%
Castella i Lleó	2,5%	1,2%	2,0%
Castella-la Manxa	3,4%	1,9%	2,5%
Catalunya	3,4%	2,5%	2,2%
Com. Valenciana	2,6%	3,4%	1,9%
Extremadura	1,5%	3,7%	1,9%
Galícia	2,8%	2,7%	2,2%
Madrid	3,6%	3,9%	3,1%
Múrcia	3,7%	3,1%	1,0%
Navarra	2,7%	3,6%	2,6%
País Basc	2,8%	2,4%	2,0%
La Rioja	2,0%	0,5%	1,5%
Ceuta	2,1%	2,3%	1,3%
Melilla	2,8%	2,1%	1,6%
Espanya	3,0%	2,9%	2,4%

Font: INE

QUADRE I-1.9. PERCENTATGE DE LA DISTRIBUCIÓ DEL VAB PER BRANQUES D'ACTIVITATS I COMUNITATS AUTÒNOMES (2016)

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Andalusia	7,1%	11,8%	6,3%	74,7%	100,0%
Aragó	6,8%	20,8%	6,1%	66,3%	100,0%
Astúries	1,4%	19,8%	6,6%	72,3%	100,0%
Illes Balears	0,8%	6,2%	7,5%	85,5%	100,0%
Canàries	1,5%	6,5%	5,7%	86,4%	100,0%
Cantàbria	1,6%	20,4%	6,9%	71,1%	100,0%
Castella i Lleó	5,5%	19,9%	6,3%	68,3%	100,0%
Castella-la Manxa	9,9%	19,0%	6,7%	64,4%	100,0%
Catalunya	1,1%	19,9%	5,2%	73,8%	100,0%
Com. Valenciana	2,4%	18,8%	6,5%	72,3%	100,0%
Extremadura	9,1%	12,9%	7,2%	70,8%	100,0%
Galícia	5,9%	17,8%	7,0%	69,3%	100,0%
Madrid	0,1%	10,3%	4,7%	84,9%	100,0%
Múrcia	6,1%	18,7%	5,9%	69,3%	100,0%
Navarra	3,8%	29,8%	5,5%	60,8%	100,0%
País Basc	0,7%	24,0%	6,8%	68,5%	100,0%
La Rioja	4,8%	28,3%	5,6%	61,3%	100,0%
Ceuta	0,2%	5,8%	4,8%	89,2%	100,0%
Melilla	0,1%	4,9%	5,2%	89,9%	100,0%
Estranger	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Espanya	3,1%	16,2%	5,9%	74,8%	100,0%

Font: INE

1.2.3. L'EFECTE DE LA COVID-19 SOBRE L'OFERTA PRODUCTIVA PER COMUNITATS AUTÒNOMES I MERCAT DE TREBALL

Les dades de FUNCAS² permeten estimar que l'impacte de la COVID-19 ha afectat especialment les dues comunitats autònomes amb més especialització turística,

cas de les illes Balears i Canàries, amb una caiguda estimada del PIB per al conjunt de l'any 2020 de l'11,3%, que són, justament, les que presenten també una major caiguda de l'ocupació fins al mes de maig de 2020, amb un 44,3% per a les Illes Balears i un 33,8% per a les Canàries. (Vegeu els quadres I-1.10. i I-1.11.)

2. Com ja s'ha indicat a l'apartat «1.1. Introducció», enguany FUNCAS no ha actualitzat les dades del seu informe *Actualización de las previsiones de crecimiento para las comunidades autónomas*, i en el seu lloc ha publicat l'informe *Impacto de la crisis del COVID-19 en las Comunidades Autónomas* (FUNCAS, juny de 2020), el qual comentem breument en aquest apartat.

L'informe *El impacto del coronavirus en el mercado de trabajo de las regiones españolas*, de L. Serrano, A. Soler i F. Pascual, publicat per l'IVIE el 20 de maig de 2020, situa les Balears i les Canàries com les dues regions

més afectades laboralment pel coronavirus, ja que el total d'aturats, més treballadors en EERTO, més autònoms amb prestacions extraordinàries el 8 de maig representaven el 42,5 % i el 41,3 % respectivament del total d'afiliats el 28 de febrer de 2020.

Sobre els efectes de la COVID-19 en l'oferta productiva i el mercat de treball a les Illes Balears, els serveis d'estudis del CES han elaborat tres informes. (Vegeu l'annex **Coronavirus i economia balear: simulacions d'urgència**)

1.2.4. EL TEIXIT EMPRESARIAL BALEAR

A partir de les dades del DIRCE de l'INE, es comprova que l'any 2019 el nombre d'empreses a les Illes Balears ha augmentat en 2.074 (2,1 %), amb un total de 98.712 empreses (5.377 més de les que hi havia l'any 2008, amb un increment del 5,8 %).

Les quatre principals branques d'activitat pel nombre d'empreses són: comerç i reparacions, amb 16.386 empreses i una disminució de 56 empreses (-0,3 %); activitats professionals, científiques i tècniques, amb 11.280 empreses i un augment de 468 empreses (4,5 %); hostaleria, amb 10.771 empreses i un augment de 457 empreses (4,2 %), i construcció d'edificis, amb 10.818 empreses i un augment de 736 empreses (7,3 %). Respecte al 2008, no hi ha cap activitat fora dels serveis que presenti un creixement positiu. Per contra, totes les activitats de serveis —excepte comerç i reparacions (-15,3 %), i transport i emmagatzematge (-9,8 %)— presenten creixements positius respecte al 2008, i les més dinàmiques han estat: activitats immobiliàries (88,2 %); activitats

administratives i serveis auxiliars (62,1 %), i educació (56,4 %). (Vegeu el quadre I-1.12.)

Per grups d'activitat, només superen les 10.000 empreses: construcció d'edificis (10.818 empreses); comerç detallista exceptuant vehicles de motor i motocicletes (10.354 empreses); seguides per serveis de menjars i begudes (8.320 empreses). Els serveis d'allotjament només registren 2.317 empreses. Quant a les taxes de creixement per grups d'activitat i per al període 2008-2018 destaquen per sobre del 100 %: serveis d'edificis i activitats de jardineria (260,7 %); activitats postals i de correus (164,2 %); activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals (142,1 %); fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs (133,3 %); i programació, consultoria i altres activitats relacionades amb la informàtica (103,6 %). (Vegeu el quadre I-1.13.)

1.3.

L'ANÀLISI DE LA DEMANDA DE LES ILLES BALEARS

El darrer informe de FUNCAS, *El balance económico regional (autonomías y provincias, años 2000 a 2010)*, de Pablo Alcaide Guindo, va ser publicat el maig de 2012. Aquest era l'únic informe de referència a Espanya que permetia fer una anàlisi comparativa dels diferents components de la demanda final per comunitats autònomes i treure els comptes regionalitzats de les capacitats o les necessitats de finançament de les economies regionals. La col·lecció completa de les memòries del CES de les

Illes Balears permet fer un seguiment acurat d'aquestes macromagnituds de les Illes Balears en comparació amb la resta de comunitats autònomes en el període 2000-2011 (la darrera memòria que es pot consultar al web del CES). Malauradament, aquesta anàlisi ja no es pot desenvolupar en el cas de les Illes Balears.

Com que no es disposa d'una anàlisi de la comptabilitat regional per a les Balears que permeti analitzar —com feia FUN-

CAS— les dades completes de la demanda final, en aquests moments l'únic component de la demanda final que sí que es pot continuar analitzant de manera acurada és el que fa referència a l'anàlisi sobre el saldo net exterior comercial a partir de les dades de duanes, que donen informació desglossada per productes de les exportacions i de les importacions. Aquesta anàlisi es pot consultar a totes les memòries del CES des de l'any 2001.

QUADRE I-1.10. CREIXEMENT ESTIMAT DE L'ECONOMIA PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2020)

		Creixement econòmic	Pes serveis de mobilitat (% del PIB regional)	Pes sector automòbil de mobilitat (% del PIB regional)
CA menys afectades	Andalusia	-8,8	24,5	1,1
	Castella i Lleó			
	Castella-la Manxa			
	Extremadura			
	La Rioja			
CA entorn de la mitjana	Aragó	-9,6	26,9	2,9
	Astúries			
	Cantàbria			
	Com. Valenciana			
	Galícia			
	Múrcia			
	Navarra			
	País Basc			
CA més afectades	Illes Balears	-11,3	32,4	1,4
	Canàries			
	Catalunya			
	Madrid			

Font: FUNCAS

Nota: Mitjana per a Espanya del -9,5 partint del Panel de FUNCAS.

**QUADRE I-1.11. IMPACTE DE LA COVID-19 SOBRE L'OCUPACIÓ FINS AL MAIG RESPECTE A LA MITJANA
GENER-FEBRER DE 2020 (% D'AFILIATS)**

	Caiguda afiliats maig	Treballadors en situació d'ERTO al maig	Total impacte a l'ocupació
Melilla	1,1	12,0	13,1
Extremadura	4,6	9,6	14,2
Ceuta	2,0	14,1	16,2
Castella-la Manxa	4,2	12,2	16,4
País Basc	3,5	13,9	17,4
Múrcia	5,6	11,8	17,4
Aragó	4,5	13,2	17,7
Navarra	3,9	13,9	17,9
Castella i Lleó	4,6	13,7	18,3
Astúries	5,0	13,6	18,6
Galícia	5,2	13,9	19,1
Cantàbria	5,5	13,7	19,1
La Rioja	4,4	15,2	19,6
Espanya	5,8	15,8	21,5
Madrid	4,9	16,9	21,8
Com. Valenciana	6,5	16,6	23,1
Andalusia	8,4	14,9	23,4
Catalunya	5,8	18,2	24,0
Canàries	7,5	26,3	33,8
Illes Balears	14,0	30,2	44,3

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Immigracions, i FUNCAS

1.3.1. EL SALDO NET EXTERIOR³

El 2019 les exportacions i importacions de les Balears s'han ressentit. No s'han pogut assolir les extraordinàries xifres històriques de l'any anterior. Així i tot, la inèrcia de l'economia local, nacional i europea s'ha traduït en el millor superàvit comercial dels darrers anys, explicat també gràcies al menor descens de les exportacions (-7,3%)

en comparació al de les importacions (-15,6%).

S'han exportat béns per valor de 1.789,7 milions d'euros, 140 milions per sota de la quantitat de l'any anterior (1.930,3 milions) —registrada com la millor des del 1992— i 274 milions per sobre de les importacions (1.515,6 milions). Així, però, s'ha aconseguit el tercer any consecutiu de saldo exterior positiu, millorant el de 2018 (191 milions).

3. La coautora d'aquest apartat és Catalina Barceló Horrach. La base de dades es pot consultar a l'annex estadístic corresponent a aquest apartat.

QUADRE I-1.12. NOMBRE D'EMPRESSES A LES ILLES BALEARS PER SECTORS, GRUPS I ACTIVITAT PRINCIPAL (CNAE09) (2008-2019)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% de var. 2019- 2018	% de var. 2019- 2008
Total	93.335	91.826	89.562	87.461	85.372	85.044	84.270	87.111	89.341	93.067	96.638	98.712	2,1	5,8
Indústria	5.488	5.564	5.080	4.739	4.604	4.551	4.408	4.413	4.420	4.580	4.877	4.893	0,3	-10,8
Indústries extractives	70	68	64	57	57	56	51	53	50	57	61	55	-9,8	-21,4
Indústria manufacturera	4.999	4.911	4.557	4.244	4.119	4.044	3.913	3.920	3.938	4.067	4.381	4.515	3,1	-9,7
Electricitat, gas, aigua i reciclatge	419	585	459	438	428	451	444	440	432	456	435	323	-25,7	-22,9
Construcció	20.359	18.575	17.029	16.071	15.126	14.526	14.020	14.485	14.989	15.459	16.502	17.331	5,0	-14,9
Construcció d'edificis	13.542	12.278	11.067	10.413	9.691	9.256	8.850	9.085	9.350	9.515	10.082	10.818	7,3	-20,1
Enginyeria civil	436	461	433	410	378	298	270	271	259	263	287	248	-13,6	-43,1
Activitats de construcció especialitzada	6.381	5.836	5.529	5.248	5.057	4.972	4.900	5.129	5.380	5.681	6.133	6.265	2,2	-1,8
Serveis	67.488	67.687	67.453	66.651	65.642	65.967	65.842	68.213	69.932	73.028	75.259	76.488	1,6	13,3
Comerç i reparacions	19.338	18.958	18.345	17.626	17.338	17.075	16.632	16.672	16.527	16.565	16.442	16.386	-0,3	-15,3
Transport i emmagatzematge	4.830	4.759	4.616	4.469	4.383	4.251	4.139	4.132	4.170	4.294	4.435	4.356	-1,8	-9,8
Hoteleria	10.371	10.394	10.072	9.962	9.912	9.903	9.796	9.840	9.910	10.393	10.771	10.637	-1,2	2,6
Informació i comunicacions	1.143	1.178	1.229	1.223	1.255	1.244	1.283	1.403	1.423	1.466	1.549	1.542	-0,5	34,9
Activitats financeres i assegurances	1.720	1.737	1.760	1.702	1.695	1.707	1.602	1.627	1.723	1.762	1.778	1.737	-2,3	1,0
Activitats immobiliàries	3.775	3.986	4.003	4.134	4.297	4.373	4.695	5.209	5.715	6.362	6.872	7.105	3,4	88,2
Activitats professionals, científiques i tècniques	10.311	10.203	10.239	9.713	9.256	9.498	9.211	9.602	9.894	10.355	10.823	11.280	4,2	9,4
Activitats administratives i serveis auxiliars	5.075	5.101	5.741	6.118	5.919	6.133	6.529	6.842	7.153	7.634	7.968	8.228	3,3	62,1
Educació	1.486	1.556	1.574	1.589	1.623	1.665	1.787	2.020	2.114	2.267	2.301	2.324	1,0	56,4
Activitats sanitàries i serveis socials	3.201	3.356	3.465	3.804	3.717	3.781	3.635	3.836	3.914	4.104	4.270	4.350	1,9	35,9
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	2.231	2.296	2.229	2.190	2.224	2.312	2.353	2.570	2.731	2.879	2.932	3.272	11,6	46,7
Altres serveis	4.007	4.163	4.180	4.121	4.023	4.025	4.180	4.460	4.658	4.947	5.118	5.271	3,0	31,5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

QUADRE I-1.13. NOMBRE D'EMPRESSES PER ACTIVITAT PRINCIPAL (CNAE09), ANYS 2008-2019

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% de var. 2019- 2018	% de var. 2019- 2008
Total CNAE	93.335	91.826	89.562	87.461	85.372	85.044	84.270	87.111	89.341	93.067	96.638	98.712	2,1	5,8
05. Extracció d'antracita, hulla i lignit	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	0,0	0,0
06. Extracció de cru de petroli i gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
07. Extracció de minerals metàl·lics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
08. Altres indústries extractives	69	67	62	55	56	55	50	52	49	56	59	53	-10,2	-23,2
09. Activitats de suport a les indústries extractives	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0,0	-
10. Indústria de l'alimentació	445	435	448	415	393	395	387	377	378	396	458	482	5,2	8,3
11. Fabricació de begudes	101	98	104	92	94	93	95	99	104	105	127	124	-2,4	22,8
12. Indústria del tabac	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-100,0
13. Indústria tèxtil	160	147	132	137	132	130	127	135	141	141	147	157	6,8	-1,9
14. Confecció de peces de vestir	123	118	104	91	83	83	88	99	91	92	119	109	-8,4	-11,4
15. Indústria del cuir i del calçat	190	177	161	155	143	131	118	125	117	120	122	130	6,6	-31,6
16. Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles, cistelleria i esparteria	622	594	552	519	493	471	445	421	399	400	390	389	-0,3	-37,5
17. Indústria del paper	23	22	20	15	16	15	14	12	12	13	14	13	-7,1	-43,5
18. Arts gràfiques i reproducció de suports gravats	368	359	352	321	320	324	314	301	316	318	312	326	4,5	-11,4
19. Coqueries i refinat de petroli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
20. Indústria química	45	43	43	40	36	37	42	42	38	40	42	42	0,0	-6,7
21. Fabricació de productes farmacèutics	4	3	3	2	3	4	4	4	4	4	5	5	0,0	25,0
22. Fabricació de productes de cautxú i plàstics	32	34	33	26	22	23	21	20	19	19	21	20	-4,8	-37,5

continua

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% de var. 2019- 2018	% de var. 2019- 2008
23. Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	295	291	280	268	256	240	225	218	206	213	213	206	-3,3	-30,2
24. Metal·lúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i ferroaleacions	9	9	9	6	6	9	9	7	7	7	10	11	10,0	22,2
25. Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip	832	805	766	715	710	688	654	651	653	679	718	743	3,5	-10,7
26. Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	32	30	29	23	24	22	22	21	22	21	24	22	-8,3	-31,3
27. Fabricació de material i equip elèctric	25	23	21	18	18	18	19	14	11	14	6	9	50,0	-64,0
28. Fabricació de maquinària i equip n.c.o.p.	46	47	38	31	30	31	27	25	24	24	24	24	0,0	-47,8
29. Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	3	5	4	2	2	4	4	4	5	5	8	7	-12,5	133,3
30. Fabricació d'un altre material de transport	47	46	46	35	38	33	25	26	26	43	65	61	-6,2	29,8
31. Fabricació de mobles	461	436	406	387	375	353	337	336	327	331	332	322	-3,0	-30,2
32. Altres indústries manufactureres	263	248	246	242	249	234	246	250	262	258	269	270	0,4	2,7
33. Reparació i instal·lació de maquinària i equip	872	940	759	703	676	706	690	733	776	824	955	1.043	9,2	19,6
35. Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	108	264	206	194	202	226	222	225	226	236	213	116	-45,5	7,4
36. Captació, depuració i distribució d'aigua	169	165	163	152	142	133	128	124	117	121	129	117	-9,3	-30,8
37. Recollida i tractament d'aigües residuals	10	10	8	11	11	10	9	8	9	10	14	12	-14,3	20,0
38. Recollida, tractament i eliminació de residus; valorització	104	115	77	79	71	79	82	77	71	72	72	71	-1,4	-31,7
39. Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	28	31	5	2	2	3	3	6	9	17	7	7	0,0	-75,0
41. Construcció d'edificis	13.542	12.278	11.067	10.413	9.691	9.256	8.850	9.085	9.350	9.515	10.082	10.818	7,3	-20,1

continua

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% de var. 2019- 2018	% de var. 2019- 2008
42. Enginyeria civil	436	461	433	410	378	298	270	271	259	263	287	248	-13,6	-43,1
43. Activitats de construcció especialitzada	6.381	5.836	5.529	5.248	5.057	4.972	4.900	5.129	5.380	5.681	6.133	6.265	2,2	-1,8
45. Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	1.684	1.677	1.770	1.615	1.575	1.583	1.553	1.577	1.631	1.644	1.698	1.717	1,1	2,0
46. Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	4.563	4.535	4.380	4.364	4.309	4.307	4.214	4.280	4.269	4.267	4.243	4.315	1,7	-5,4
47. Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	13.091	12.746	12.195	11.647	11.454	11.185	10.865	10.815	10.627	10.654	10.501	10.354	-1,4	-20,9
49. Transport terrestre i per canonada	4.197	4.142	4.012	3.807	3.736	3.635	3.527	3.520	3.545	3.638	3.661	3.559	-2,8	-15,2
50. Transport marítim i per vies navegables interiors	68	66	67	62	65	77	77	72	81	88	112	113	0,9	66,2
51. Transport aeri	18	20	17	14	11	10	8	9	11	12	14	14	0,0	-22,2
52. Emmagatzematge i activitats annexes al transport	441	430	415	461	455	408	397	403	395	403	428	390	-8,9	-11,6
53. Activitats postals i de correus	106	101	105	125	116	121	130	128	138	153	220	280	27,3	164,2
55. Serveis d'allotjament	1.679	1.654	1.639	1.691	1.706	1.780	1.879	1.983	2.101	2.286	2.497	2.317	-7,2	38,0
56. Serveis de menjars i begudes	8.692	8.740	8.433	8.271	8.206	8.123	7.917	7.857	7.809	8.107	8.274	8.320	0,6	-4,3
58. Edició	292	272	250	223	225	228	223	230	221	224	236	224	-5,1	-23,3
59. Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió, enregistrament de so i edició musical	149	175	151	138	142	131	122	138	139	140	151	168	11,3	12,8
60. Activitats de programació i emissió de ràdio i televisió	68	70	64	60	56	48	48	49	46	44	51	38	-25,5	-44,1
61. Telecomunicacions	120	128	129	120	127	120	125	139	131	150	158	130	-17,7	8,3
62. Programació, consultoria i altres activitats relacionades amb la informàtica	420	447	544	595	606	608	644	730	768	777	803	855	6,5	103,6

continua

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% de var. 2019- 2018	% de var. 2019- 2008
63. Serveis d'informació	94	86	91	87	99	109	121	117	118	131	150	127	-15,3	35,1
64. Serveis financers, excepte assegurances i fons de pensions	86	98	166	105	99	140	36	39	37	45	52	30	-42,3	-65,1
65. Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	14	14	14	13	11	11	12	11	11	12	19	19	0,0	35,7
66. Activitats auxiliars als serveis financers i a les assegurances	1.620	1.625	1.580	1.584	1.585	1.556	1.554	1.577	1.675	1.705	1.707	1.688	-1,1	4,2
68. Activitats immobiliàries	3.775	3.986	4.003	4.134	4.297	4.373	4.695	5.209	5.715	6.362	6.872	7.105	3,4	88,2
69. Activitats jurídiques i de comptabilitat	4.071	4.043	3.975	3.996	3.935	4.078	3.799	3.804	3.852	3.973	4.040	4.175	3,3	2,6
70. Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	533	555	558	505	474	511	527	625	639	659	743	725	-2,4	36,0
71. Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques	3.313	3.192	3.161	3.085	2.839	2.859	2.616	2.675	2.717	2.804	2.905	3.038	4,6	-8,3
72. Recerca i desenvolupament	442	471	497	126	122	129	126	137	141	134	128	135	5,5	-69,5
73. Publicitat i estudis de mercat	850	875	862	852	764	825	890	949	975	1.050	1.107	1.177	6,3	38,5
74. Altres activitats professionals, científiques i tècniques	891	846	962	930	899	876	1.012	1.157	1.282	1.453	1.619	1.744	7,7	95,7
75. Activitats veterinàries	211	221	224	219	223	220	241	255	288	282	281	286	1,8	35,5
77. Activitats de lloguer	1.541	1.511	1.492	1.426	1.381	1.443	1.472	1.538	1.583	1.663	1.698	1.658	-2,4	7,6
78. Activitats relacionades amb l'ocupació	91	95	99	94	77	71	79	83	94	117	129	146	13,2	60,4
79. Activitats d'agències de viatges, operadors turístics, serveis de reserves i activitats relacionades	510	498	485	477	475	461	463	479	489	511	552	545	-1,3	6,9
80. Activitats de seguretat i recerca	57	64	77	78	84	84	95	90	91	94	97	86	-11,3	50,9
81. Serveis a edificis i activitats de jardineria	717	709	1.459	1.553	1.580	1.669	1.743	1.793	1.885	2.122	2.388	2.586	8,3	260,7

continua

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% de var. 2019- 2018	% de var. 2019- 2008
82. Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	2.159	2.224	2.129	2.490	2.322	2.405	2.677	2.859	3.011	3.127	3.104	3.207	3,3	48,5
85. Educació	1.486	1.556	1.574	1.589	1.623	1.665	1.787	2.020	2.114	2.267	2.301	2.324	1,0	56,4
86. Activitats sanitàries	3.065	3.202	3.308	3.669	3.582	3.646	3.492	3.687	3.752	3.934	4.065	4.150	2,1	35,4
87. Assistència en establiments residencials	57	61	63	59	57	58	62	64	65	61	66	63	-4,5	10,5
88. Activitats de serveis socials sense allotjament	79	93	94	76	78	77	81	85	97	109	139	137	-1,4	73,4
90. Activitats de creació, artístiques i espectacles	720	768	730	708	694	752	760	896	988	1.077	1.129	1.340	18,7	86,1
91. Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	57	56	96	115	120	133	142	151	153	134	147	138	-6,1	142,1
92. Activitats de jocs d'atzar i apostes	347	344	328	326	327	309	289	267	261	249	221	231	4,5	-33,4
93. Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	1.107	1.128	1.075	1.041	1.083	1.118	1.162	1.256	1.329	1.419	1.435	1.563	8,9	41,2
94. Activitats associatives	765	776	713	708	678	672	656	661	691	796	862	881	2,2	15,2
95. Reparació d'ordinadors, efectes personals i articles d'ús domèstic	539	590	715	706	721	703	739	818	859	872	829	813	-1,9	50,8
96. Altres serveis personals	2.703	2.797	2.752	2.707	2.624	2.650	2.785	2.981	3.108	3.279	3.427	3.577	4,4	32,3

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Si es tira la vista enrere, s'observa que el nivell de les exportacions en èpoques més dinàmiques vorejava els 1.500 milions, mentre que en períodes de crisi es quedava entorn dels 800-900 milions. Si bé això és cert, en els darrers anys —i el 2019 no n'és una excepció— algunes de les partides exportades més importants s'incrementen tant que alteren el total. De fet, les partides de plàstics, combustibles i peces de vaixells o aeronaus, que estan més relacionades amb el sector de serveis i amb el turisme que amb la producció industrial, han arribat a representar les dues terceres parts del total. Era un percentatge molt superior al d'anys enrere i, per tant, alterava a l'alça la quantitat total i s'allunyava de la mitjana analitzada. D'aquesta manera, la xifra de 2019 estaria per sobre del que era habitual en un entorn de precrisi.

Com a conseqüència, es redueix el pes de les altres partides, les anomenades «partides distorsionadores». El 2019 només una tercera part del total exportat han estat partides industrials d'activitat insular. Tot i això, la bona notícia és que, gràcies a l'impuls de la marxa de l'economia als països del nostre entorn més proper, aquestes partides han avançat una mica respecte a l'any anterior.

1.3.2. EXPORTACIONS⁴

Davant un mapa comercial internacional complex, el comportament de les exporta-

cions de les Balears no és aliè a això. Si bé les vendes a tercers països aconseguen els 1.789,8 milions d'euros i se situen en nivells de 2017, es ressenten i decreixen després de dos anys seguits d'augments un 7,3 % respecte a l'any anterior.

Es viu un any enmig d'un context internacional convuls, on les tensions comercials dels Estats Units amb la Xina, d'una banda, i amb l'Argentina i el Brasil, de l'altra, es succeeixen al llarg d'aquests mesos en un estira-i-arronsa de mesures proteccionistes que es relaxen a mesura que passen els mesos però que, sens dubte, marquen la tònica comercial del món. Tampoc són alienes les negociacions amb el Regne Unit, que no semblava que s'aclarissin fins que finalment es va tancar l'any evitant el pitjor escenari. Així mateix, ja es presagien els primers signes de canvi de cicle en observar com les variables es desacceleren gradualment.

Tots aquests moviments reconduïxen les exportacions i importacions de les Balears cap a un escenari comercial exterior més moderat respecte a l'any 2018. Fins i tot, amb aquest panorama, gràcies a l'estirada de l'activitat turística i a l'encara elevada demanda interior —tant de residents com de turistes—, la xifra d'exportacions és elevada.

A Espanya, les exportacions es comporten més bé. Continuen creixent i registren un nou rècord (290.089 milions d'euros), encara que sense ser alienes a la situació internacional, el seu creixement és el més moderat des del 2010, amb només un 1 %.

Per partides, com és habitual a les Balears, les primeres i més importants no es corresponen a productes produïts a les illes, sinó

4. La informació estadística que s'analitza procedeix del CSC-Agència Tributària corresponent a la classificació «Origen/destino - Fiscal». És a dir, es té en compte la classificació relativa a la duana des d'on es realitza l'operació (aquest és el criteri utilitzat pel Departament de Duanes del Ministeri d'Economia), i, si aquesta es desconeix, s'utilitza la classificació «fiscal», que utilitza el codi de domicili fiscal de l'empresa per classificar l'operació.

A més, les estadístiques utilitzades per al 2019 no són definitives. És a dir, hi poden haver canvis en un futur. La qualificació definitiva és fins al desembre de 2018. Per tant, les conclusions d'aquest capítol exigeixen certa prudència per part del lector.

importats prèviament. Són les anomenades «partides distorsionadores». Aquestes partides alteren el resultat productiu perquè no es produeixen a la comunitat, sinó que s'importen en la seva major part per després ser exportades.

En aquest sentit, les exportacions més importants les continuen copant partides distorsionadores com els plàstics (ampolles d'aigua, lleixiu i detergents, principalment), els combustibles, els productes químics orgànics (gas natural i uns altres) i les peces per reparar aeronaus i vaixells.

El 2019, aquestes partides, que sumen 1.122,1 milions d'euros, representen el 63 % de les exportacions totals. Els motius que, majoritàriament, expliquen aquesta xifra són l'elevat flux de turistes arribats per via aèria i marítima i el continu moviment per carretera relacionat amb el proveïment de carburant dels vehicles, tant dels mateixos residents com dels turistes (lloguer de cotxes, taxis, transport públic o transport col·lectiu privat). No obstant això, durant l'any es nota aquest refredament i les exportacions distorsionadores disminueixen un 13,2 %.

Concretament, les exportacions de plàstics (de les quals un 90 % corresponen a ampolles d'aigua, lleixiu, detergent...) continuen destacant pels seus desorbitats valors i pesos per a una economia insular com la nostra. Si bé és cert que el 2019 no s'aconsegueix la xifra rècord de 2018 (533,5 milions), aquesta és molt alta (530,7 milions). De fet, la més alta entre la resta de partides productives exportadores. I, com l'any 2018, el motiu d'aconseguir aquest import continua sent una

incògnita. Malgrat tot, la resposta més probable és que es tracti d'una empresa que produeixi fora i tengui el seu domicili fiscal a les illes, per aquest motiu el seu còmput s'assigna a les Balears.

Al llarg de l'any també continuen sent normals les vendes de combustibles, que, englobades en les partides de combustibles minerals i d'avituallaments a tercers (sobretot a través de les aeronaus i embarcacions), assoleixen els 383,7 milions d'euros. Es converteixen en la segona partida distorsionadora més exportada, encara que sense aconseguir el dinamisme de l'any anterior, ja que es redueixen en un 25,9 %. L'embranchida del transport aeri i marítim tira d'aquesta partida, aprofitant una desescalada en els preus.

També hi ha una quantitat important d'exportacions de productes químics orgànics com l'età, el metà, el propà i el gas natural, essencials des del punt de vista industrial i comercial. El 2019 es venen a l'exterior 116,5 milions d'euros. Encara que l'ebullició econòmica de les illes demanda d'aquests productes químics per satisfer la demanda, no arriba als nivells de 2018 i es redueixen un 23,3 %.

I, finalment, hi ha les peces que s'utilitzen en les reparacions d'aeronaus, vaixells i les seves parts i que compten com a exportacions. En total, el 2019 s'aconsegueixen 91,1 milions d'euros, una xifra molt similar a la d'altres anys. És més, aquesta partida augmenta un discret 1,1 % respecte a l'any anterior.

Per diferència, aquest terç restant d'exportacions, anomenat «exportacions pro-

ductives», suma 667,7 milions d'euros, 30,8 milions més que el 2018. Són bones notícies per a la consolidació de les principals partides exportades. Les partides que més contribueixen a aconseguir-ho són, principalment: vehicles automòbils, calçat, reactors nuclears i calderes i artefactes mecànics, material elèctric, olis per a higiene i cosmètica, fruites i sabons.

En primer lloc, continuen destacant les exportacions de vehicles automòbils. Són els cotxes de lloguer que surten de l'illa en acabar la temporada. No obstant això, cada vegada hi ha més dubtes que es tracti d'una partida productiva, tant pel seu import aconseguit com per la definició de partida productiva. Es mantenen en primera posició amb 192,6 milions d'euros i tot just varien respecte a l'any anterior. França (116 milions) compra més de la meitat d'aquests cotxes.

El calçat, un producte consolidat en les exportacions de les Balears, encapçala el rànquing i se situa en segona posició. Afrontant les interferències del mercat europeu, es redueixen per segon any consecutiu. Exporta 83,3 milions d'euros, un 4,1 % menys que el 2018. Es tracta d'un producte d'alt valor afegit, amb un preu mitjà per quilo exportat de 65 euros, dels més alts entre les partides analitzades. Els nostres veïns europeus, fidels al calçat balear, continuen sent els principals compradors: Itàlia (11 milions) i França (9 milions).

Segueixen les exportacions de calderes, màquines i aparells metàl·lics, amb una quantitat de 46,8 milions d'euros: 7,2 milions més que el 2018 (39,6 milions). Per països, les vendes es concentren en

aquells de l'Amèrica central rellevants per a les empreses turístiques de les Balears, com la República Dominicana (10 milions), Mèxic (8 milions) i Jamaica (6 milions).

Crida l'atenció el bon comportament de les exportacions d'aparells i material elèctric, que continuen escalant llocs fins a la quarta posició. Es venen a altres països 45,4 milions d'euros, la qual cosa suposa un augment del 60 % respecte a l'any anterior. Igual que les calderes, gairebé la meitat de les vendes es concentren a l'Amèrica central, concretament a la República Dominicana (11 milions) i a Mèxic (10 milions), i una partida a Alemanya (9 milions).

En cinquè lloc se situen les vendes d'olis per a higiene i cosmètica, un producte que té un segment d'alt valor afegit que es consolida any rere any. S'exporten 40,4 milions d'euros. Després de diversos anys creixent a bon ritme, el 2019 no és una excepció i creix un 11,9%. Aquesta partida, al costat de la de calçat, també destaca per l'elevat preu mitjà per quilo exportat: es venen a 62 euros el quilo exportat. Els Països Baixos (7 milions) i Hong Kong (6 milions) lideren les compres d'aquesta partida.

Entre les partides més venudes, hi apareixen les fruites, concretament al sisè lloc. S'exporten 29,5 milions, enfront dels 21,9 milions del 2018. Això suposa un increment del 34,1 % i, alhora, un èxit per a les empreses de les Balears. El 85 % de les fruites les compren empreses franceses (25 milions).

I, finalment, i gairebé en la mateixa posició que les fruites, se situen les exportacions

de sabons i altres productes de neteja, amb tres anys consecutius de creixement (aquest darrer de l'11,8%). Consoliden la seva expansió fins a aconseguir els 29,3 milions d'euros. Països europeus com França (13 milions) i Alemanya (10 milions) continuen assumint la major part d'aquestes vendes.

A més distància, i ordenats de major a menor valor, li segueixen els mobles (24,2 milions), les gomes i resines (23,7 milions) i altres productes químics diversos (13 milions).

Resumint, les exportacions d'aquests deu productes, que representen el 79% del total exportat, es consoliden en el mercat exterior, bàsicament europeu. En total, doncs, sumen 528,6 milions d'euros, una quantitat elevada i superior a la del 2018 (500 milions).

Per països, Europa és el mercat natural dels productes de les Balears. La majoria de les exportacions (incloent-hi les partides distorsionadores) es continuen destinant a Europa: França (277 milions), Alemanya (252 milions), els Països Baixos (245 milions), Itàlia (163 milions), Bèlgica (79 milions), el Regne Unit (67 milions) i Portugal (66 milions).

1.3.3. IMPORTACIONS

Gràcies a l'embranchada en la demanda de béns de consum per part de residents i de turistes, les importacions es moderen fins a aconseguir els 1.515,6 milions, per sota del nivell del 2018 (1.795,3 milions). En observar les xifres de fa deu anys, la

importació mitjana en el darrer període de crisi se situava en els 1.500 milions —en contraposició dels 2.200 milions d'euros del període de bonança econòmica comprès entre el 2004 i el 2007—. Les dades de 2019 així ho reflecteixen. Es frena el dinamisme d'anys anteriors i s'encamina cap a un nou cicle més moderat. En aquest darrer any, les importacions es redueixen un 15,6% respecte al 2018.

Com s'ha explicat en les exportacions, el 2019 hi ha partides que alteren el total, com són els combustibles, que s'analitzen en la partida de combustibles minerals (179,8 milions d'euros) i en la de productes químics orgànics en forma d'hidrocarburs (177,8 milions); les parts d'aeronaus i vaixells (320,7 milions), i els plàstics (100,8 milions). Aquestes partides, incloent-hi les no classificades, sumen 785,2 milions d'euros, una quantitat elevada, encara que no tant com per arribar a la de 2018 (1.007,5 milions), que va ser de rècord. De fet, aquesta reducció es quantifica en un 22,1% menys que l'any anterior.

Per diferència, les importacions productives de 2019 tampoc aconseguixen els nivells del 2018, que també van ser de rècord. S'assoleixen els 730,4 milions d'euros —pels 787,8 milions de 2018—, la qual cosa suposa un descens del 7,3%. Entre les partides productives, continuen destacant les compres de calderes i aparells metàl·lics, joguines i articles d'esport, aliments carnis, roba, calçat i mobles.

Un any més, les importacions de reactors, calderes i màquines i aparells mecànics —amb 92,8 milions d'euros—continuen liderant el rànquing. No obstant això, aquesta

partida ha patit canvis, perquè, després de tres anys seguits creixent, registra un gran descens del 44,1% i aconsegueix una quantitat similar a la del 2016. S'inclouen, d'una banda, les importacions de reactors, turboreactors, turbopropulsors i altres turbines de gas i, de l'altra, aparells d'aire condicionat, congeladors, campanes i bombes d'aire, entre d'altres. Per països, i en general, s'importen productes d'Alemanya (28 milions d'euros), Itàlia (14 milions) i la Xina (10 milions).

En segon lloc se situen les importacions de joguines i altres articles per a l'esport o esbarjo, amb un valor de 53,7 milions d'euros. L'austera demanda interna afecta aquesta partida, que disminueix un 10,1% respecte al 2018. D'Alemanya (29 milions d'euros) i d'Eslovènia (18 milions) es compren la majoria de les joguines i altres articles per a l'esport i l'esbarjo.

Les importacions de carn milloren una posició i se situen en tercer lloc, amb 43,4 milions. El bon comportament de la demanda interior genera una elevada importació d'aliments, amb la qual cosa es registra un increment del 25,1% respecte al 2018. Per països, la majoria de les compres procedeixen d'Alemanya (33 milions d'euros).

Les importacions de vehicles automòbils, que el 2019 baixen fins al quart lloc, havien escalat posicions a la darrera dècada: si l'any 2008 se situaven en el vintè lloc, el 2019 s'han col·locat en el quart. S'han importat vehicles per valor de 41,6 milions d'euros, la qual cosa representa una disminució del 26,5% respecte al 2018. De França (19 milions), Alemanya (12 milions)

i Itàlia (5 milions) s'importen el 86% de les compres.

En cinquè lloc hi ha el calçat, que guanya un lloc respecte al 2018: es passa de 31,5 milions el 2018 a 34,8 milions el 2019. Aquesta partida augmenta un 10,4% respecte a l'any anterior. De Bèlgica, se n'ha comprat per 10 milions d'euros, i d'Itàlia i Portugal, per 7 milions de cadascun.

En sisè lloc se situen les importacions de peces i complements de punt, una partida que inclou des de vestits i altres peces fins a roba blanca i de parament per als allotjaments turístics i els uniformes de treball. El 2019 es compren peces de punt per valor de 32,6 milions d'euros, la qual cosa suposa un 1,2% més que el 2018. Per països, cal destacar que d'Itàlia s'importen 9 milions d'euros; de Bèlgica, 6 milions, i dels Països Baixos, 3 milions.

Les importacions de mobles es mantenen en setena posició, amb un valor de 32,1 milions d'euros. Augmenta un 15,0% respecte al 2018. Les compres d'Itàlia (9 milions) i d'Alemanya (amb 6 milions) són les més importants.

Li segueixen, a més distància, les màquines i el material elèctric (30,1 milions); la roba i complements de vestir, excepte els de punt (28,9 milions), i els peixos (28,8 milions).

Les importacions d'aquests primers deu productes han cobert el 57,3% del valor total de les importacions, sense tenir en compte les partides distorsionadores. En total, s'han assolit 418,8 milions d'euros, 64,3 milions menys que el 2018.

1.3.4. SALDO COMERCIAL

Per tercer any consecutiu es tanca amb superàvit comercial. La bonança econòmica de la nostra comunitat, unida a la dels nostres principals clients europeus, ha fet liquidar l'any amb un saldo comercial positiu de 274,1 milions d'euros. Aquest comportament suposa una *rara avis* en el nostre comerç exterior, que sol registrar dèficits comercials a conseqüència de la insularitat —la població majoritàriament es proveeix de productes de fora— i de l'escassa producció industrial. Aquestes circumstàncies limiten el volum de les nostres exportacions, encara que en aquests darrers anys s'ha vist ajudada a pujar per les vendes combustibles, plàstics i peces d'aeronaus i vaixells.

El saldo comercial millora un 43,5 % respecte al 2018 i s'assoleixen els 191 milions d'euros, encara que els motius són diferents. Si el 2018 va ser un any de rècords, tant en importacions com en exportacions; el 2019 es frena el dinamisme de l'activitat i s'aconsegueix un superàvit

comercial perquè retrocedeixen més les importacions que les exportacions.

La lectura de les conclusions és diferent si s'exclouen les partides distorsionadores. En aquest cas, el saldo comercial del 2019 és deficitari, encara que millora respecte al 2018. Si el 2018 el dèficit va ser de 83,4 milions, el 2019 millora fins arribar a un dèficit de 62,7 milions.

1.4.

LA INVERSIÓ ESTRANGERA

Les dades del Registre d'inversions exteriors del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme permeten afirmar que la inversió bruta estrangera sense entitats de tinença de valors estrangers (ETVE) per comunitats autònomes ha estat l'any 2019 a les Illes Balears de 271,6 milions d'euros, amb un increment del 99,5 %. (Vegeu el quadre I-1.14.)

QUADRE I-1.14. INVERSIÓ BRUTA ESTRANGERA EN MILIONS D'EUROS A LES ILLES BALEARS I ESPANYA (SENSE ETVE) (2010-2019)

	Illes Balears		Espanya		% IB / Espanya
	Total	% Variació	Total	% Variació	
Total	3.666,59	-	245.212,79	-	1,50 %
2010	179,58	-	12.614,42	-	1,42 %
2011	439,69	144,84 %	28.804,31	128,34 %	1,53 %
2012	305,42	-30,54 %	14.903,49	-48,26 %	2,05 %
2013	790,35	158,77 %	17.268,62	15,87 %	4,58 %
2014	291,95	-63,06 %	20.650,51	19,58 %	1,41 %
2015	341,06	16,82 %	25.153,33	21,80 %	1,36 %

continua

	Illes Balears		Espanya		% IB / Espanya
	Total	% Variació	Total	% Variació	
2016	587,63	72,29 %	27.049,72	7,54 %	2,17 %
2017	323,20	-45,00 %	26.842,34	-0,77 %	1,20 %
2018	136,13	-57,88 %	49.549,41	84,59 %	0,27 %
2019	271,56	99,48 %	22.376,64	-54,84 %	1,21 %

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, Secretaria d'Estat de Comerç

En canvi, en el conjunt de comunitats autònomes té lloc un decreixement del -54,8%; s'arriba a 22.376,6 milions d'euros, amb una caiguda de 27.172,8 milions d'euros, per la qual cosa les Balears guanyen 1 punt en la seva participació, que l'any 2019 és de l'1,21 %.

Les principals comunitats autònomes són Madrid (13.702,9 milions d'euros, amb el 61,2 % del total, dades que en part s'expliquen per l'efecte de centralitzar bona part de les seues socials de les grans empreses transnacionals i de les que estan subjectes a grans operacions d'adquisició o de presa de control) i Catalunya (3.221,5 milions d'euros, que en conjunt rep el 14,4 % de la inversió bruta estrangera assignada). (Vegeu el quadre I-1.15.)

1.5.

ELS PREUS

L'any 2019 la inflació interanual ha estat d'un 0,50 % a les Balears, 0,2 punts per sota de l'espanyola. Per comunitats autònomes, les Balears són en la catorzena posició. Per sota només hi ha Astúries, Múrcia i les Canàries, amb unes inflacions del 0,49 %, 0,42 % i del 0,34 % respectivament. (Vegeu el gràfic I-1.7.)

Per rúbriques, l'any 2019 els creixements positius d'inflació a les Balears s'han produït amb més intensitat en restaurants i hotels (2,8 %), ensenyament (1,2 %) i comunicacions i aliments (1,1 %). (Vegeu el quadre I-1.16.)

QUADRE I-1.15. INVERSIÓ BRUTA ESTRANGERA EN MILIONS D'EUROS PER COMUNITATS AUTÒNOMES (SENSE ETVE) (2018-2019)

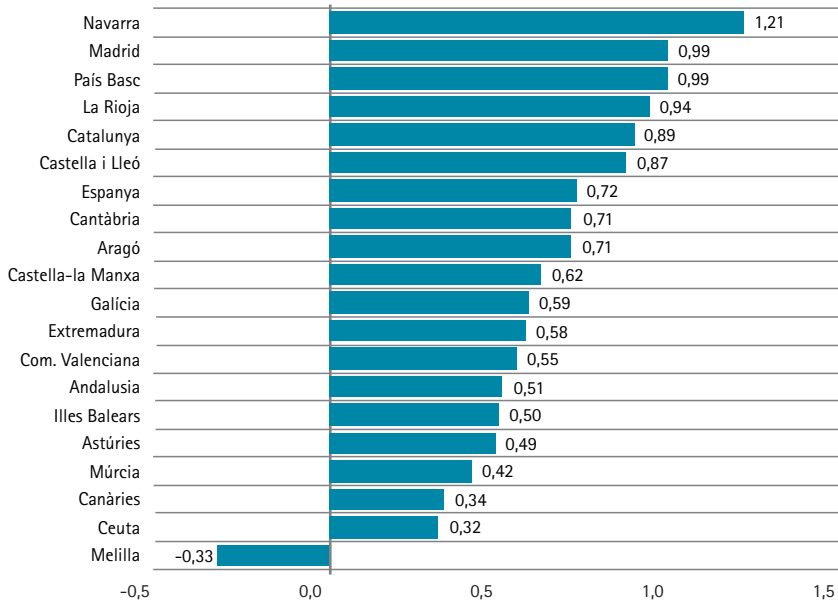
	2018	% sobre total	2019	% sobre total	% de var. 19-18
Espanya	49.549.414,20	100,00 %	22.376.636,41	100,00 %	-54,84 %
Andalusia	459.664,64	0,93 %	836.465,99	3,74 %	81,97 %
Aragó	335.268,11	0,68 %	102.779,14	0,46 %	-69,34 %
Cantàbria	185.789,99	0,37 %	5.881,77	0,03 %	-96,83 %
Castella i Lleó	47.594,45	0,10 %	1.839.721,10	8,22 %	3765,41 %

continua

	2018	% sobre total	2019	% sobre total	% de var. 19-18
Castella-la Manxa	289.649,46	0,58 %	96.626,14	0,43 %	-66,64 %
Catalunya	3.233.196,79	6,53 %	3.221.536,55	14,40 %	-0,36 %
Ceuta i Melilla	65,08	0,00 %	2.565,03	0,01 %	3841,35 %
Madrid	42.118.065,63	85,00 %	13.702.862,13	61,24 %	-67,47 %
Com. Valenciana	972.631,96	1,96 %	753.417,18	3,37 %	-22,54 %
Extremadura	11.848,65	0,02 %	22.967,47	0,10 %	93,84 %
Galícia	65.452,59	0,13 %	717.690,53	3,21 %	996,50 %
Illes Balears	136.134,54	0,27 %	271.556,55	1,21 %	99,48 %
Illes Canàries	233.991,02	0,47 %	184.006,91	0,82 %	-21,36 %
La Rioja	188.131,05	0,38 %	26.813,13	0,12 %	-85,75 %
Navarra	197.330,27	0,40 %	125.123,80	0,56 %	-36,59 %
País Basc	916.754,78	1,85 %	227.764,08	1,02 %	-75,16 %
Astúries	11.889,41	0,02 %	117.268,98	0,52 %	886,33 %
Múrcia	22.071,80	0,04 %	47.510,40	0,21 %	115,25 %
Sense assignar	123.883,98	0,25 %	74.079,53	0,33 %	-40,20 %

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, Secretaria d'Estat de Comerç

Gràfic I-1.7.
Taxa de creixement 2019-2018 de l'IPC per comunitats autònomes

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

QUADRE I-1.16. ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM (IPC) D'ESPANYA I LES BALEARS PER GRUPS (2019) (BASE 2016)

	Espanya			Illes Balears			Diferència 2019 (Balears - Espanya)
	2018	2019	Taxa de creixement anual	2018	2019	Taxa de creixement anual	
Índex general	103,7	104,4	0,7	103,6	104,1	0,5	-0,2
Aliments i begudes no alcohòliques	102,9	104,0	1,1	102,5	103,6	1,1	-0,4
Begudes alcohòliques i tabac	103,6	104,3	0,7	103,3	102,9	-0,4	-1,4
Vestit i calçat	101,3	102,3	0,9	101,2	102,2	0,9	-0,1
Habitatge, aigua, electricitat, gas i altres combustibles	106,4	104,8	-1,6	106,8	105,4	-1,5	0,5
Mobles, articles de la llar i articles per al manteniment corrent de la llar	99,7	100,3	0,7	99,7	99,8	0,1	-0,5
Sanitat	101,0	101,9	0,8	101,4	101,6	0,2	-0,3
Transport	107,9	109,1	1,2	106,2	106,2	-0,1	-2,9
Comunicacions	103,6	104,4	0,8	104,2	105,3	1,1	0,9
Oci i cultura	100,9	100,4	-0,5	99,9	99,6	-0,3	-0,8
Ensenyament	101,7	102,7	1,0	102,4	103,6	1,2	0,9
Restaurants i hotels	103,8	105,9	2,1	105,1	107,9	2,8	2,0
Altres béns i serveis	101,8	103,2	1,4	103,1	103,9	0,8	0,6

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Pel que fa a les taxes de creixement diferencial per rúbriques de l'IPC de les Balears respecte a l'IPC d'Espanya, destaquen els creixements més elevats a les Balears en restaurants i hotels (2 punts); comunicacions i ensenyament (0,9 punts); altres béns i serveis (0,6 punts), i en habitatge, aigua i electricitat (0,5 punts). (Vegeu el gràfic I-1.8.)

1.6.

L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA 'PER CAPITA' I LA RENDA BRUTA DISPONIBLE DE LES LLARS

La RE-2019 de l'INE, la qual ja s'ha comentat a l'apartat 1.2.2, també ha modificat les valoracions de la renda *per capita* i de

la renda bruta disponible de les llars de les Illes Balears.

1.6.1. LA POSICIÓ RELATIVA DE LES BALEARS EN TEMES DE RENDA 'PER CAPITA' PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Segons la RE-2019, la renda *per capita* de les Illes Balears l'any 2018 es va situar en els 27.682 euros *per capita*, la qual cosa representa una millora respecte a l'anterior estimació de l'any 2018 (base 2010), d'un 3,4 %, mentre que la nova estimació de la renda *per capita* de l'Estat se situa en 25.727 euros *per capita* i empitjora la seva estimació anterior en un 0,5 %. Les Balears són la comunitat autònoma que més millora la seva estimació i això li permet passar de la setena posició a la sisena en

el rànquing per comunitats autònomes. (Vegeu el gràfic I.1.9.)

De fet, les noves estimacions de l'INE per a l'any 2018 donen a les Balears un nivell del 7,6%, superior a la renda *per capita* espanyola, millorant l'estimació anterior en uns 4,1 punts.

1.6.2. LA POSICIÓ RELATIVA DE LES BALEARS EN TERMES DE LA RENDA BRUTA DISPONIBLE DE LES LLARS PER COMUNITATS AUTÒNOMES

La RE-2019 de l'INE també ha permès millorar l'estimació de la renda bruta dispo-

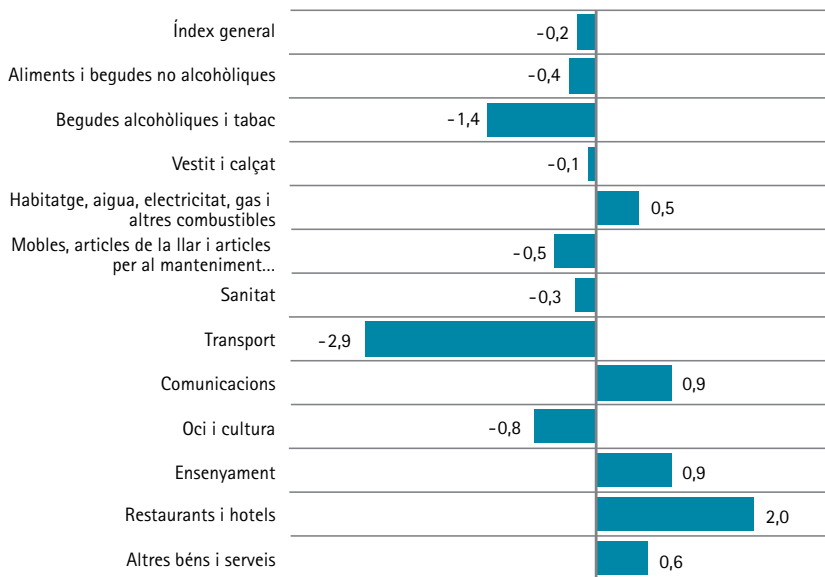
nible (RBD) de les llars a les Illes Balears, tal com mostra el quadre I-1.17.

Tal com s'hi observa, la millora és només d'uns 122,5 milions d'euros i permet passar d'una estimació de 17.555,7 milions d'euros en la base 2010 a una nova estimació per la RE-2019 d'uns 17.678,3 milions d'euros; és a dir, una millora del 0,7%, mentre en el cas de l'Estat la millora és d'un 0,1%.

A la memòria del CES de l'any passat es pot consultar el requadre de «La renda municipal disponible de les llars» per a tots els municipis de les Illes Balears, elaborat per Francisco Javier Franconetti (pàg. 71-83).

Gràfic I-1.8.

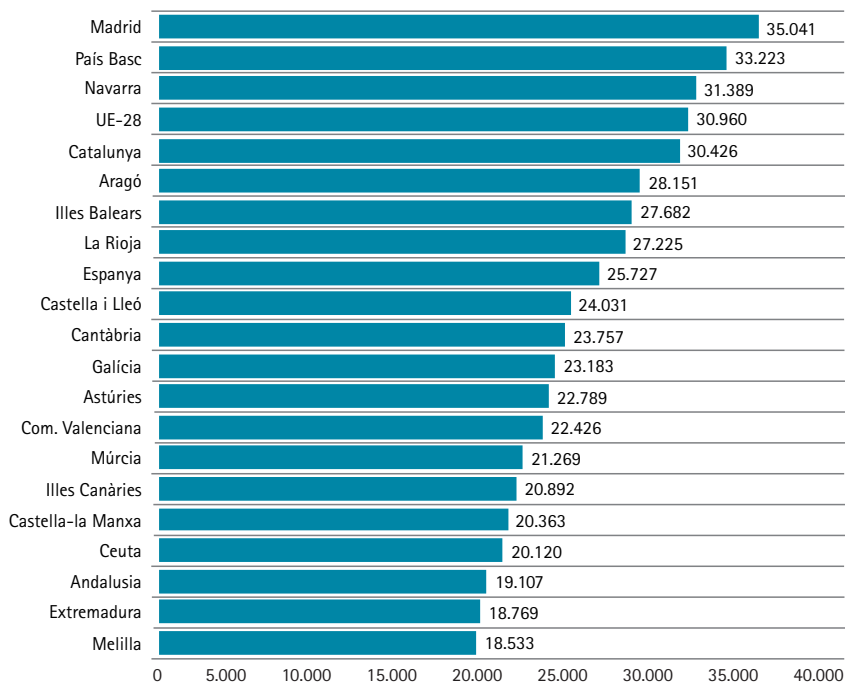
Diferència de la taxa de creixement de l'IPC d'Espanya i les Balears per grups (2019) (base 2016)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Gràfic I-1.9.

PIB per capita en euros per comunitats autònomes (euros) (2018)

Font: INE

QUADRE I-1.17. RENDA DISPONIBLE BRUTA DE LES LLARS PER COMUNITATS AUTÒNOMES (MILERS D'EUROS) (2016)

	RE-2019	Base 2010
Andalusia	97.403.659	97.394.417
Aragó	20.728.731	20.911.708
Astúries	15.494.022	15.454.252
Illes Balears	17.678.260	17.555.734
Illes Canàries	26.525.992	26.885.429
Cantàbria	8.554.626	8.479.209
Castella i Lleó	35.672.765	35.775.475
Castella-la Manxa	25.240.377	25.338.913
Catalunya	126.913.853	126.837.019
Com. Valenciana	65.073.761	64.790.487
Extremadura	12.409.972	12.227.154

continua

	RE-2019	Base 2010
Galícia	37.361.720	36.953.180
Madrid	121.287.577	120.573.564
Múrcia	17.668.099	17.356.887
Navarra	11.334.868	11.454.709
País Basc	41.014.281	41.559.052
La Rioja	4.779.853	4.768.046
Ceuta	1.079.881	1.073.276
Melilla	969.628	959.418
Espanya	687.463.000	686.581.000

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

1.6.3. LA RENDA 'PER CAPITA' I LA RENDA BRUTA DISPONIBLE DE LES LLARS 'PER CAPITA' PER COMUNITATS AUTÒNOMES

El gràfic I. 1.10. mostra les diferències entre el PIB *per capita* i la RBD de les llars *per capita* per comunitat autònoma per a l'any 2017 prenent Espanya com a índex 100.

Les comunitats autònomes que presenten un índex de la renda bruta disponible *per capita* superior al del seu PIB *per capita* demostren que les seves llars reben unes transferències netes per part de l'Estat en termes de polítiques de benestar social, per la qual cosa la seva RBD *per capita* és superior a la del seu PIB *per capita*. En aquest cas es troben el País Basc, Castella i Lleó, Cantàbria, Galícia, Astúries, la Comunitat Valenciana, les Canàries, Castella-la Manxa, Andalusia i Extremadura. Cal recordar que el País Basc és la segona comunitat autònoma amb un PIB *per capita* més elevat.

En el cas contrari hi ha les comunitats autònomes que són aportadores netes a l'Es-

tat del benestar regional i, per tant, presenten un PIB *per capita* superior a la RBD *per capita* de les seves llars. En aquest cas es troben Madrid, amb una aportació de 10,6 punts; Navarra, amb 2,7 punts; Catalunya, amb 4,6 punts; les Balears, amb 5,6 punts; Aragó, amb 1,6 punts; la Rioja, amb 2,7 punts, i Múrcia, amb 1,9 punts.

1.7.

LA DISTRIBUCIÓ FUNCIONAL DE LA RENDA

La distribució funcional de la renda a cost dels factors (treball i capital) mesura la part de la renda que s'assigna als salaris, com a contrapartida a la retribució del factor treball, i els excedents bruts d'explotació, com a contrapartida a la retribució del factor capital.

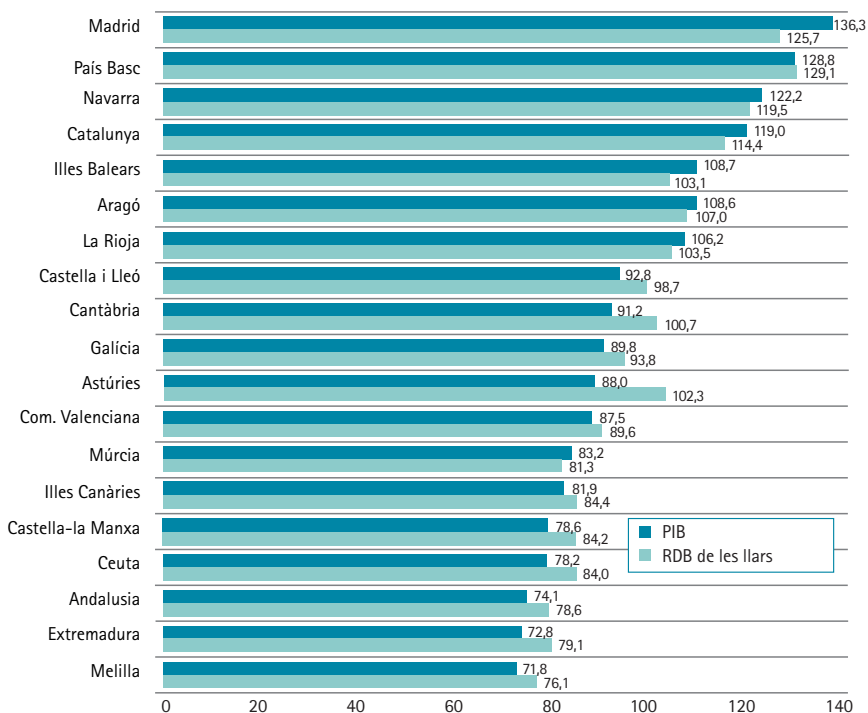
A partir de les darreres dades de la comptabilitat regional de l'INE en el període 2008-2018, a les Balears la remuneració dels sala-

ris era un 47 % de la renda regional el 2008 i el 2018 va representar un 42 %, amb una pèrdua de 5 punts en la seva representació a la renda regional, i en contrapartida els excedents bruts d'exploració han passat de representar un 53 % el 2008 a ser el 2018 del 58 %. Per al conjunt de l'Estat la participació dels salaris en la renda nacional se situen en el 49 % el 2008 i en el 45,3 % el 2018, amb una pèrdua de 3,7 punts. (Vegeu el quadre AI-1.5.)

Aquest fenomen de pèrdua de participació dels salaris en la renda regional és comú a totes les comunitats autònomes al llarg del període analitzat, en què les Illes Balears experimenten una pèrdua superior a la mitjana regional, i en el conjunt de comunitats autònomes ocupen la quinzena posició, per pèrdua relativa dels salaris en la renda regional, només superada per Extremadura i Castella-la Manxa. (Vegeu el quadre I-1.18.)

Gràfic I-1.10.

Comparació PIB i renda disponible bruta de les llars 'per capita' per comunitats autònomes (índex Espanya=100) (2017)

QUADRE I-1.18. FACTOR DE CREIXEMENT DE LA PARTICIPACIÓ DELS SALARIS EN LA RENDA REGIONAL PER CA (2008-2018)

	2008-2018	Variable explicativa (*)
Castella i Lleó	0,954	-0,05
La Rioja	0,937	-0,07
Madrid	0,935	-0,08
Canàries	0,932	-0,08
Múrcia	0,930	-0,08
Com. Valenciana	0,928	-0,08
País Basc	0,926	-0,08
Astúries	0,924	-0,09
Espanya	0,924	-0,09
Navarra	0,923	-0,09
Galícia	0,921	-0,10
Andalusia	0,915	-0,10
Catalunya	0,914	-0,10
Aragó	0,913	-0,10
Cantàbria	0,900	-0,12
Illes Balears	0,898	-0,13
Extremadura	0,894	-0,13
Castella-la Manxa	0,894	-0,13

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

(*) Diferència de creixement entre els salaris, els horaris i la productivitat.

D'acord amb la metodologia d'anàlisi de Navinés i Franconetti (2015)⁵, aquestes variacions de la participació dels salaris en la renda regional al llarg d'aquests anys es poden explicar per les diferències de creixement en les variables que determinen els costos laborals unitaris (CLU); és a dir, entre el valor dels salaris horaris i la productivitat horària. Aquesta diferència en termes dels factors de creixement per a

aquestes variables situen les Balears en un valor de -0,13, mentre que el conjunt de comunitats autònomes estan en un valor de -0,09 punts.

Val a dir que tant pel creixement de la productivitat horària com pel creixement del salari per hora treballada, en el període 2008-2018 les Illes Balears ocupen la primera posició en el rang de les 17 comunitats autònomes, amb uns creixements dels 25,8 % i 12,9 % respectivament, mentre que per al conjunt de l'Estat aquests creixements només són del 16,9 % i del 8 %.

5. Vegeu: NAVINÉS, F.; PUIGGROS, A.; RIBAS M. del M.; FRANCONETTI, J. «Crisi econòmica, mercat de treball i benestar social: el cas de les Illes Balears.» *Revista Econòmica de Catalunya*, núm. 71, maig de 2015, pàg. 29-43.

REQUADRE I-1.

ANÀLISI DE RESULTATS DEL MARC INPUT-OUTPUT DE LES ILLES BALEARS 2014

PATRICIA TOUS PRIETO

*Cap de Secció de l'IBESTAT
(Institut d'Estadística de les Illes Balears).*

pals: taula d'origen, taules de destí i taules simètriques. Totes proporcionen la informació desgranada en 70 productes i 66 branques d'activitat econòmica. Tot i això, a aquest article només es descriuen els principals resultats agrupant les 66 branques en sis sectors.

1.

INTRODUCCIÓ

El marc Input-Output de les Illes Balears de 2014 (d'ara endavant, MIOIB-2014) és publicat per l'Ibestat¹ i l'AETIB² el desembre de 2019. El MIOIB-2014 és una eina fonamental d'anàlisi econòmica, tot i així, és desconegut per a molts. El seu objecte és estimar l'estructura econòmica d'un territori, així com determinar les interrelacions de tots els agents i entre totes les branques d'activitat de l'economia que s'analitza. En conseqüència, esdevé una peça clau del sistema de comptes econòmics de les Balears.

Donada l'envergadura de la feina que requereix, un marc Input-Output és una operació que se sol fer aproximadament cada cinc anys. A les Illes Balears només se n'han publicat tres: el primer fou el 1983; quasi dues dècades després es publicà el següent, que va ser el MIOIB-2004, i, finalment, el MIOIB-2014.

La informació es presenta de forma matricial en tres conjunts de taules princi-

2.

CONTRAST DEL MIOIB-2014 AMB EL MIOIB-2004

El primer indicador que cal comentar és el producte interior brut a preus de mercat (PIB a p. m.) de les Illes Balears, que és de 27.236 milions d'euros el 2014, pels 20.851 de 2004, la qual cosa suposa un creixement del 30,6%. Malgrat això, per poder comparar correctament ambdós valors, es requereix tractar-los prèviament per adaptar-los als canvis de criteris metodològics i als canvis de classificacions aplicats entre ambdós períodes.

Així com el MIOIB-2014 s'ha fet aplicant els criteris metodològics del SEC-2010³, el MIOIB-2004 es va realitzar segons la metodologia vigent, que era el SEC-1995⁴. Les principals diferències entre ambdues normatives es recullen al mateix SEC-2010, entre les quals destaca el tractament de la despesa en recerca i desenvolupament, que al SEC-1995 figurava com a consum intermedi i al

1. Institut d'Estadística de les Illes Balears (Ibestat).

2. Agència d'Estratègia Turística de les Illes Balears (AETIB).

3. Sistema Europeu de Comptes Nacional i Regional de la Unió Europea, 2010 (SEC-2010)

4. Sistema Europeu de Comptes Nacional i Regional de la Unió Europea, 1995 (SEC-1995)

SEC-2010 com a formació de capital intel·lectual, un canvi que provoca un efecte positiu sobre el valor afegit brut (VAB) i, consegüentment, sobre el PIB.

Una altra diferència que s'ha de tenir present és que el MIOIB-2014 i el MIOIB-2004 no fan servir la mateixa classificació d'activitats econòmiques i de productes, consegüència de les actualitzacions de la classificació nacional d'activitats econòmiques (CNAE 2009) i de la classificació de productes per activitats (CPA 2008), i les corresponents adaptacions que feren totes les estadístiques econòmiques des de 2009.

Una vegada realitzats els ajustaments necessaris per comparar els resultats d'ambdós marcs i deflactant els resultats per posar el MIOIB-2014 a preus de 2004, s'obté que la variació del PIB deflactat de 2014 respecte del 2004 seria aproximadament del 10,5 %.

Un altre aspecte interessant és valorar els canvis a l'estructura per sectors que hi ha entre ambdós anys de referència, i per fer això el que s'ha mirat és la distribució del VAB a preus bàsics, que es mostra a la taula 1. En aquests anys de diferència, l'agricultura ha perdut pes, igual que ha passat a l'economia nacional i a altres comunitats autònomes. Per contra, la indústria ha guanyat més d'un punt percentual i ha arribat el 2014 al 7,6 % del VAB a p. b. La construcció és un dels sectors que ha minvat el seu pes en aquests deu anys de diferència, del 10,5 % de 2004 ha baixat al 7,0 % el 2014, la qual cosa es justifica perquè és un dels àmbits on va tenir més incidència la recessió econòmica iniciada el 2008 i que al 2014 encara no s'havia recuperat del tot. El sector de serveis és el que més pes guanya, arribant al 85 % del VAB a p. b. de 2014.

QUADRE IR-1.1. DISTRIBUCIÓ DEL VAB A P. B. PER SECTORS ECONÒMICS. ANYS 2004 I 2014

	MIOIB-04	MIOIB-14
Branques d'activitat	Pes (%)	Pes (%)
Agricultura	1,8%	0,5%
Indústria	6,4%	7,6%
Construcció	10,5%	6,9%
Serveis	81,4%	85,0%
Comerç, hostaleria i transport	37,5%	34,8%
Informació, comunicació, immobiliàries i serveis a empreses	25,7%	29,8%
Resta de serveis	18,2%	20,3%
VAB a p. b.	100,0%	100,0%

Font: MIOIB-2014

3.

ELS DIFERENTS ENFOCAMENTS DEL PIB

Un marc *input-output* proporciona resultats del PIB segons tres enfocaments diferents: el d'oferta, el de demanda i, finalment, el de rendes.

Pel costat de l'oferta, el PIB a preus de mercat inclou el VAB a p. b. obtingut com la diferència entre la producció i els consums intermedis, que suma 24.380 milions d'euros, i els impostos nets de

subvencions sobre els productes, que arriben a 2.856 milions d'euros, el 10,5 % del PIB a p. b.

A la distribució del VAB a p. b. per sectors, el que té un major pes en l'economia balear és el de serveis, amb un 85 %, fet que suposa 20.719 milions d'euros. A la indústria li correspon un pes del 7,6 % del VAB a p. b., amb 1.850 milions d'euros. La construcció registra un 6,9 % de pes i 1.696 milions; finalment, l'agricultura té un pes d'un 0,5 % i 116 milions d'euros.

QUADRE IR-1.2. COMPONENTS DE L'OFERTA

	Milions d'€	% del PIB
PIB a p. m.	27.236	100,0 %
Producció a preus bàsics	44.301	
Consums intermedis a preus d'adquisició	-19.921	
VAB preus bàsics	24.380	89,5 %
Imposts nets de subvencions sobre els productes	2.856	10,5 %

Font: MIOIB-2014

QUADRE IR-1.3. EL VAB PER SECTORS

	Milions d'€	% del VAB
VAB a preus bàsics	24.380	100 %
Agricultura	116	0,5 %
Indústria	1.850	7,6 %
Construcció	1.696	6,9 %
Serveis	20.719	85,0 %

Font: MIOIB-2014

Pel costat de la demanda, la despesa en consum final de les llars a preus d'adquisició és de 15.248 milions d'euros, la qual cosa representa un 56 % del PIB a p. m. balear. La despesa de les administracions públiques i de les institucions sense fina-

litat de lucre al servei de les llars (ISFLSL) tenen un pes de 17,3 % i 0,9 % respectivament. La formació bruta de capital és de 4.078 milions d'euros, amb un pes del 15 %. I, finalment, l'aportació del sector exterior, que ve de la diferència entre les

exportacions (afegint-hi les despeses de les llars no residents o despesa «turística») i les importacions (afegint-hi les despeses de residents a l'estranger), aporta al PIB aproximadament 2.953 milions d'euros, fet que representa un 10,8 %.

Si analitzam les exportacions segons la seva destinació final, és important veure que, quan no contenen la despesa de les

llars no residents (majoritàriament despesa dels turistes a les Illes Balears), predominen les destinades a la resta d'Espanya. No obstant això, el SEC-2010 sí que inclou la despesa turística al territori i, donat el volum de despesa dels turistes d'origen europeu, arriba a representar un 31,7 % de les exportacions amb destinació a la resta de la Unió Europea.

QUADRE IR-1.4. COMPONENTS DE LA DEMANDA

	Milions d'€	Pes (%)
PIB a p. m.	27.236	100,0%
Despesa en consum de llars	15.248	56,0%
Despesa en consum de les adm. públiques	4.701	17,3%
Despesa en consum de les ISFLSL	256	0,9%
Formació bruta de capital	4.078	15,0%
Saldo exterior	2.953	10,8%
Exportacions	12.745	46,8%
a la resta d'Espanya	3.068	11,3%
a la resta de la Unió Europea	8.623	31,7%
a la resta del món	1.054	3,9%
Importacions	9.792	36,0%
de la resta d'Espanya	7.666	28,1%
de la resta de la Unió Europea	1.479	5,4%
de la resta del món	647	2,4%

Font: MIOIB-2014

Quant al PIB des del punt de vista de les rendes, el que reflecteix és el compte d'explotació d'un sistema de comptes econòmics amb un ajustament pels impostos. Així doncs, el VAB a p. b. es distribueix entre la remuneració dels assalariats i els impostos nets de subvencions sobre la producció i les importacions. La resta és l'excedent brut d'explotació (EBE), juntament amb les rendes mixtes.

El valor de la remuneració d'assalariats és d'11.228 milions d'euros, fet que suposa que el 41,2 % del PIB es destina a cobrir els costos del personal assalariat. Els 3.204 milions d'euros dels impostos nets de subvencions sobre la producció i les importacions representen l'11,8 %. L'EBE, que és el que queda després de descomptar totes les despeses d'explotació, juntament amb les rendes mixtes, que són la remuneració dels no

assalariats o autònoms, sumen 12.804 milions d'euros i representen un 47 %.

El gràfic 1 mostra els components del VAB a p. b. des de l'enfocament de les rendes, a diferència de la taula 3, que desagrega el PIB a p. m. Per tant, al gràfic 3 no s'inclouen els impostos nets sobre els productes. S'observa que els 11.228 milions d'euros de la remuneració d'assalariats suposen el 46 % del VAB, i l'excedent brut d'explotació, amb 12.803 milions d'euros, arriba al 52,5 % del VAB, malgrat que els pesos d'aquests components varien quan es desagreguen per sectors.

A l'agricultura predomina el component

de les rendes mixtes i mostra com els impostos suportats són inferiors a les subvencions rebudes sobre la producció. El sector industrial té la remuneració d'assalariats, que pesa un 39,3 %, enfront del 60 % de l'EBE/renda mixta. El sector de la construcció té pràcticament el mateix pes per a la remuneració d'assalariats i per a l'EBE, d'aproximadament un 49 %. El sector serveis té diferents distribucions segons el grup d'activitats. Destaquen el major pes de l'EBE a les activitats de telecomunicacions, immobiliàries i serveis a empreses, i el 74,4 % de la remuneració d'assalariats a la resta de serveis, fet que s'explica en gran part pel pes de la remuneració d'assalariats a l'Administració pública.

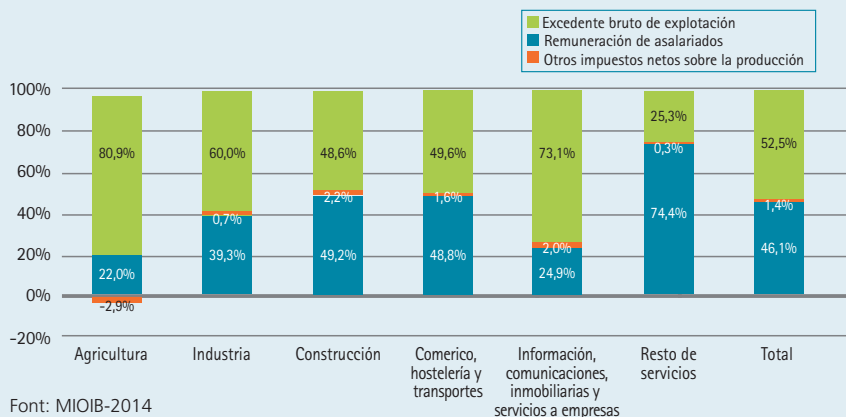
QUADRE IR-1.5. COMPONENTS DE LA RENDA. 2014

	Milions €	%
PIB a p. m.	27.236	100 %
Remuneració d'assalariats	11.228	41,2 %
Imposts nets sobre productes	2.856	10,5 %
Altres impostos nets sobre producció	348	1,3 %
Excedent brut d'explotació/renda mixta	12.804	47,0 %

Font: MIOIB-2014

Gràfic IR-1.1.

Components del VAB per rendes per sectors econòmics (en % sobre VAB)

Font: MIOIB-2014

4.

ORIGEN I DESTINACIÓ DELS RECURSOS

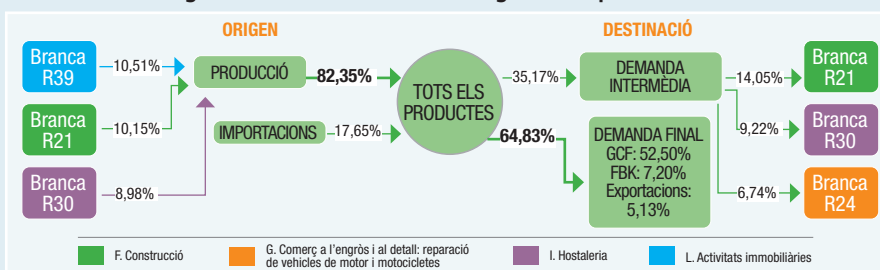
El sistema europeu de comptes nacionals i regionals de 2010 determina com recollir en una comptabilitat els recursos que es generen (béns o serveis) i que després es posen a disposició dels agents econòmics. Els recursos disponibles en una economia són tots aquells béns i serveis necessaris per desenvolupar l'activitat econòmica i per proveir els consumidors finals. A la taula d'origen hi ha la procedència dels recursos, que pot ser producció interna o importació. A la de destinació hi ha els usos d'aquests recursos,

el destí mostra com s'utilitzen aquests recursos, bé com a consums intermedis o bé com a demanda final. Aquest flux és el que es mostra al gràfic 2.

A la taula 6 es mostra un resum dels recursos disponibles a l'economia de les Illes Balears. La producció interior és de 44.301 milions d'euros i representa el 82 % de l'oferta total de béns i serveis. Les importacions, sense l'ajustament per les compres de residents fora del territori, són de 9.492 milions d'euros i representen el 18 % de l'oferta. Si miram quins béns i serveis s'importen, destaquen els de la indústria, i dins d'aquests cal ressaltar els relacionats amb la indústria alimentària, que arriben a ser un 13,2 % del valor total de les importacions.

Gràfic IR-1.2.

Origen i Destinació dels recursos segons branques d'activitat

QUADRE IR-1.6. ORIGEN DELS RECURSOS PER PRODUCTES. ANY 2014 (EN MILIONS D'EUROS)

	Producció	Importacions	Recursos totals
Agricultura	242	427	669
Indústria	4.721	5.374	10.095
Construcció	4.372	-	4.372
Comerç, hostaleria i transports	16.647	1.103	17.749
Informació, comunicació, immobiliària i serveis a empreses	11.339	1.879	13.218
Resta de serveis	6.980	711	7.690
Total interior a p. b.	44.301	9.492	53.793
Compres residents fora del territori	-	300	300
Total regional a p. b.	44.301	9.792	54.093

Font: MIOIB-2014

Com s'ha comentat abans, la destinació dels recursos inclou el consum intermedi (que són els consums de recursos del procés productiu) i la demanda final, que inclou la despesa en consum final de les llars, de les administracions públiques, de les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars, la formació bruta de capital, i les exportacions. L'any 2014, els consums intermedis amb més de 19 mil milions d'euros, representen el 35,6% dels usos totals interiors a preus

bàsics de l'economia balear. La despesa en consum final de les llars residents és gairebé de 13.700 milions i suposa un 25,4%, i la de les administracions públiques juntament amb la de les ISFLSL sumen prop de 5.000 milions d'euros i suposen un 9,2%. La formació bruta de capital supera els 3.700 milions i arriba al 6,9% del total d'usos. Les exportacions, amb la despesa turística inclosa, sumen 12.716 milions d'euros i tenen un pes del 22,9%.

QUADRE IR-1.7. DESTINACIONS PER PRODUCTES. ANY 2014 (EN MILIONS D'EUROS)

	Consums intermedis	Despesa en consum final	Formació bruta capital	Exportacions	Usos totals
Agricultura	423	219	2	25	669
Indústria	6.031	2.927	422	715	10.095
Construcció	1.730	72	2.561	10	4.372
Comerç, hostaleria i transports	4.011	12.272	65	1.201	17.749
Informació, comunicació, immobiliària i serveis a empreses	6.348	5.531	462	877	13.218
Resta de serveis	629	7.012	0	49	7.690
Total interior a p. b.	19.171	28.032	3.712	2.878	53.793
Compres no residents a IB	-	-9.838	-	9.838	-
Compres residents fora d'IB	-	300	-	-	300
Total regional a p. b.	19.171	18.494	3.712	12.716	54.093

Font: MIOIB-2014

5.

OCUPACIÓ

El MIOIB-2014 també inclou informació de l'ocupació per branques d'activitat, tant en llocs de feina com en equivalència a jornada completa (EJC), que és una estimació de referència a la comptabilitat per mostrar quants de llocs de feina serien necessaris si tots

fossin a jornada completa. Amb això, tenim que el 2014 hi va haver un total de 507.248 llocs de treball d'ocupats a les Balears, però en termes d'EJC la xifra davalla fins als 399.480 llocs.

A la taula 8 hi ha les dades d'ocupació per sectors. Una diferència menor entre els llocs de treball i els d'EJC mostra que predominen els contractes a jornada completa, o fins i tot que es realitzen

moltes hores per sobre de la mitjana de la seva branca. Per contra, una diferència major entre els llocs de feina i els EJC

mostra el predomini dels contractes a temps parcial i/o de l'estacionalitat.

QUADRE IR-1.8. LLOCS DE FEINA I LLOCS DE FEINA EN EQUIVALÈNCIA DE JORNADA COMPLETA (EJC)

Llocs de feina	Assalariats	No assalariats	Total
Agricultura	2.239	3.185	5.424
Indústria	22.256	7.004	29.260
Construcció	27.709	13.340	41.050
Comerç, hostaleria i transports	167.431	37.623	205.054
Informació, comunicacions, immobiliàries i serveis a empreses	61.631	18.402	80.033
Resta de serveis	132.701	13.725	146.426
Total	413.967	93.281	507.248

Llocs de feina en EJC	Assalariats	No assalariats	Total
Agricultura	2.106	2.547	4.653
Indústria	19.458	6.353	25.811
Construcció	24.000	11.251	35.251
Comerç, hostaleria i transports	138.408	31.603	170.011
Informació, comunicacions, immobiliàries i serveis a empreses	47.671	14.578	62.249
Resta de serveis	93.608	7.897	101.505
Total	325.252	74.228	399.480

Font: MIOIB-2014

De la taula 8 es desprèn que la taxa d'assalariats dels llocs de feina és del 81,6%. El sector primari és el sector que presenta la menor taxa, amb un 41,4%, explicat pel gran pes que té el règim especial a aquest sector, i el de serveis és el que té la major taxa, amb un 83,8%, la qual cosa s'explica perquè és més intensiu en l'ocupació d'assalariats que de no assalariats. A la indústria i la construcció, les taxes són un poc més baixes, tot i que arriben al 76,1% i el 67,5% respectivament.

La taula 9 mostra altres ràtios del mercat de treball com són la remuneració mitjana per assalariat, la taxa d'assalariats EJC i la productivitat aparent, calculada com la relació entre el VAB a p. b. i els llocs de feina en EJC.

La productivitat balear se situa en els 61.030 euros per lloc de feina EJC. Per sectors, trobam que al sector de serveis els majors valors de productivitat són a les activitats immobiliàries (fet que s'explica perquè també conté la imputació

per l'ús de l'habitatge habitual per part de les llars) i a les de telecomunicacions. Al sector industrial també hi ha productivitats elevades, especialment a les activitats vinculades amb el subministrament d'energia, gas i vapor d'aire. Oposadament hi ha la productivitat del sector agrícola, que és devers 24.837 euros per lloc de feina en EJC.

La remuneració per assalariat en EJC és de 34.522, tot i que si es mira amb els assalariats sense EJC la xifra davalla a 27.124 euros a les Illes Balears. De nou, hi ha grans diferències per sectors. El sector de serveis arriba a 34.477 euros en EJC, i amb una taxa d'assalariats EJC del 84%. En aquest sector la remuneració per assalariat té molta variabilitat; conté branques com les activitats financeres, transport aeri i telecomunicacions que superen els 50.000 euros per assalariat, i en conté unes altres com les activitats de les llars, els serveis a edificis i jardineria, que registren valors entorn dels 18.000 euros. A la indústria, la remuneració arriba a 37.331 euros per assalariat en EJC i la taxa d'assalariats és del 75%. A l'agricultura és

de 12.083 euros, i és el sector econòmic amb les retribucions més baixes, amb el menor pes dels assalariats EJC sobre el total d'ocupats.

6.

SECTOR EXTERIOR

El saldo exterior és l'obtingut per diferència entre les exportacions i les importacions i ajuda a conèixer el balanç comercial de les Illes Balears amb la resta de territoris. A l'economia balear aquest saldo és positiu i té un valor de més de 2.900 milions d'euros, que representa el 10,8% del PIB. Cal dir que, seguint la metodologia oficial, s'agreguen amb signe positiu les despeses del consum de llars no residents realitzades a les Balears (despesa turística feta a les Illes Balears) i amb signe negatiu les despeses de consum de les llars residents a l'estranger. Si no es fessin aquests ajustaments de les despeses turístiques, el saldo seria clarament negatiu i d'aproximadament -6.600 milions d'euros.

QUADRE IR-1.9. PRODUCTIVITAT APARENT REMUNERACIÓ MITJANA I TAXA D'ASSALARIATS EJC. ANY 2014

	Productivitat aparent	Remuneració per assalariat	Taxa d'assalariats
Agricultura	24.837	12.083	45 %
Indústria	71.673	37.331	75 %
Construcció	48.102	34.735	68 %
Serveis	62.077	34.477	84 %
Comerç, hostaleria i transports	49.969	29.946	81 %
Informació, comunicacions, immobiliàries, serveis a empreses	116.736	38.000	77 %
Resta de serveis	48.835	39.383	92 %
Total	61.030	34.522	81 %

Font: MIOIB-2014

Nota: Tots els indicadors calculats amb assalariats EJC.

Pel que fa a les importacions, els productes relacionats amb la indústria i els materials de construcció són els que tenen major volum, superant el 56,6 %. El conjunt dels serveis importats, assoleixen un 38,9 % dels béns i serveis importats, i els productes relacionats amb l'agricultura, només un 4,5 %.

Quant al grau de dependència de l'exterior de cada producte, mesurat com les importacions en relació amb els recursos totals de cada producte (producció interna i importacions), hi ha productes que són totalment dependents de l'exterior. És el cas del coc i la refinació de petroli, que se n'importa el 100 %. Uns altres productes que s'importen en proporció importants són els de les indústries extractives o els informàtics, electrònics, òptics i elèctrics. A l'extrem contrari figuren sectors com la construcció, l'hostaleria, l'Administració pública, l'educació, la sanitat i els serveis socials, que per definició es cobreixen amb producció domèstica, sense importar.

Pel que fa a les exportacions, com que s'inclouen les despeses generades pels turistes, els productes amb major volum sobre el total són els serveis d'allotjament, amb un 30,6 %; un 13,7 % els serveis de restaurants, i un 11 % el servei de transport aeri.

Quant a l'anàlisi de la internacionalització dels productes, si es mira el pes que té l'exportació sobre la producció de cada producte, destaca el pes elevat dels productes relacionats amb la indústria de la fusta i del moble o dels serveis de transport aeri.

7.

APLICACIONS DEL MIOIB-2014

Les taules que hi ha al MIOIB-2014 són l'eina apropiada per a l'anàlisi de l'estructura productiva d'una economia. A més de tota la informació que s'ha comentat, n'inclou una altra que és la base per determinar les interdependències sectorials, per mesurar l'impacte de determinades crisis econòmiques o de polítiques expansives, entre d'altres. Són un exemple dels treballs ja publicats al llarg del 2020 els d'impacte econòmic del COVID-19 a les Illes Balears, els comptes satèl·lit del turisme de 2014 o les anàlisi dels clústers a les Illes.

Per tant, hi torna a haver a disposició de tots els ciutadans, empreses, investigadors i Administració pública una eina que enriqueix considerablement l'estadística econòmica balear.